Дачахе Мрад,

Гава чара

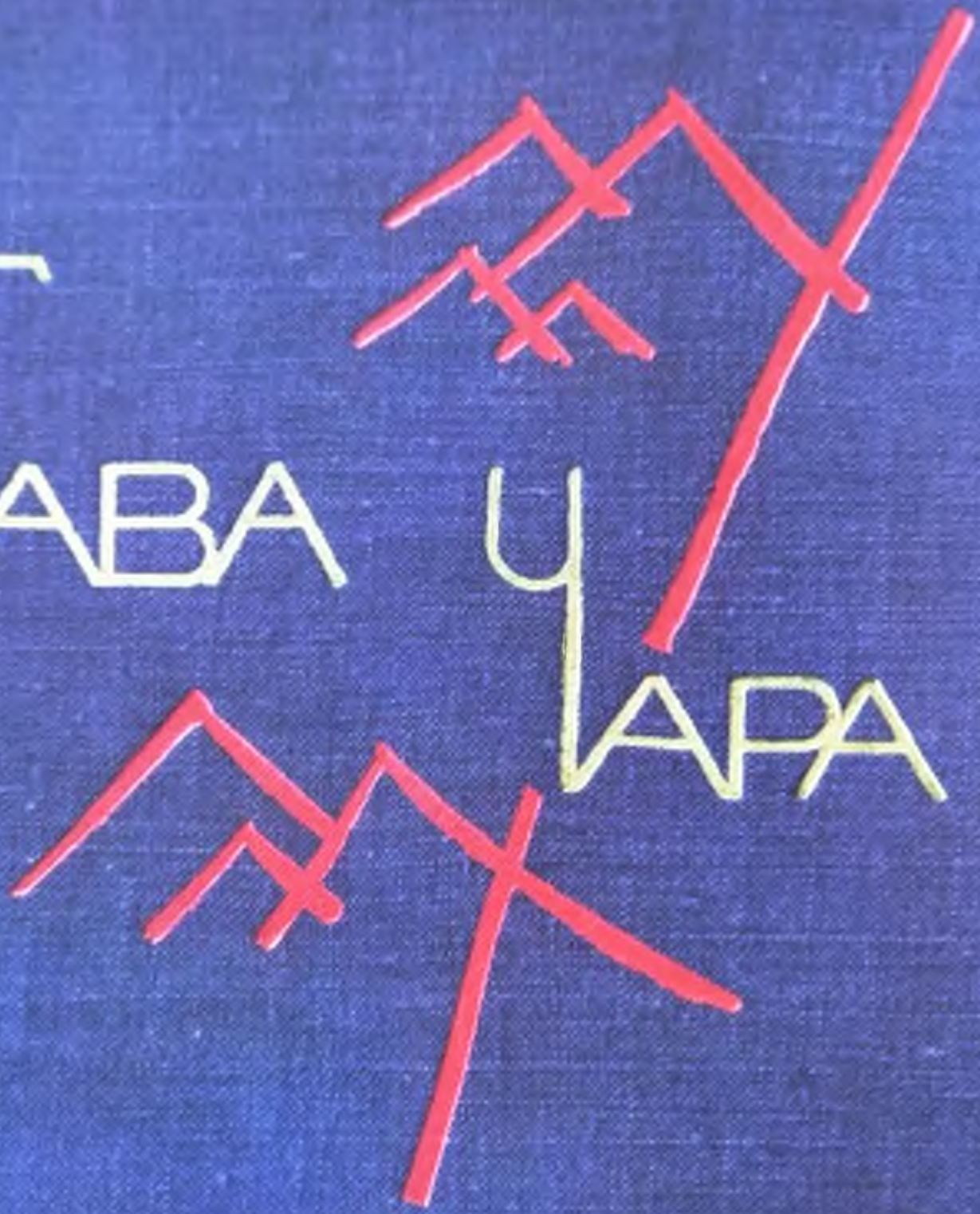

05 NOV 2008

Дачахе Мрад

Гава ч1ара

Нэтирэта „Айастан“ Ереван

Ղաչախե Մրադ

ՉՈՐՐՈՐԴ ՔԱՅԼ

(Քրդերեն լեզվով)

«Հայաստան» հրատարակչություն

Երևան 1972 թ.

1-6383FL

ՀԱՆՐԱՊԵՏԱԿԱՆ ԳՐԱԴԱՐԱՆ
Г. . Библ.
ՀՍՍՀ-Арм.ССР
им. А. Мясник
Ա. ՄՅԱՍՆԻԿՅԱՆԻ

7-4-3

Качахе Мрад

(615-72)

ЧЕТВЕРТЫЙ ШАГ

(на курдском языке)

Издательство «Айастан»

Ереван — 1972

НУРА ЗЕНДИ

Бәйраqа тә дьмьлмьлә, ша у шәнгьи иро әм,
Бьи тә'ва тә әм щьвийанә — h'әзар р'әнгьи иро әм,
Урьс у к'өрд, гөрщ, әрмәни — h'әзар дәнгьи иро әм,
Дьле мә гәш, мьле мә зор, п'ьр' qәшәнгьи иро әм.

К'әрәма тә п'әнщвәдайә, ноли каниjа qөдрәте,
Бәхт у мьраз у азайи, нура зенди же дәрте,
Дәwса qәлпие исаф — р'асти тә hәqкьрийә сәр э'рде.
Октйабра мә, бьи гәрма тә зор чәләнгьи иро әм.

ГӀӧРЩСТАНЕР'А

Тырс у хофе эм анин жь Qэрсе
У кэwки кырьн чар гоше дьне.
Бэхте мэ — сеwийа дэщал дьжэне,
Дэрд у кӧла р'ева эм хwэрьн.

Э'мьр жь щие хwэ шьӇ'ьти, Ӈьлшийа
Ноли qӧльнге жь бэр'ие к'ышийан,
К'омед Ӈеснра бэрбь тэ мэшйан,
Т'ьре эw иди кэвьр у дарьн.

Тэ сьт'ар да мэ, бь хwэ бе сьт'ар,
Ноли орг'ана ле т'ӧнэ астар',
Эм бьбунэ дэ'н, бэхт сэр мэ дэстар',
Кӧ гьранийа wи чьл Ӈ'эзар барьн.

Бэр тэ'ва шеwре тоq-т'ур'а лэрда,
К'эсэр, ахине дэст жь мэ бэрда,
Ч'э'в ль мэ вэбун, дурк'этьн qэда,

Нав зәвиһа бәхтда әмә зьбарьи.

Ньһа дәлали, хwәймьлк', хwәйбьрщи.
Р'астә әз к'өрдьм, ле төй гөрщи,
Тө дьле мьнда т'ьме нарьищи,
П'әнще достйа мә ль тә дьбарьи!...

ӘЗ ДЬХWӘЗЬМ

Щәм мьләте к'ӧрд
Һәйә мәсәләк—
Салада зә'ф қьрд,
К'урә нет гәләк.
Мьләт нав дәwра
Әw, ноли т'ьбәрк,
Дәрбазкьр, ани
Бе қӧсур у тәрк.
Щәм мьләте к'ӧрд
Һәйә мәсәләк.
Wәхта т'ьре фьрк
Т'әрида әвсәнә
Қӧр'афтйә сәр һәв,
Дькә нав қәwза —
Әw жь р'е дәрте,
Те бина қәзийа
Шәр'а ль дәште.
Дьбә қал у щәнг
Нава мераде,
Бәнгзе wан бәтр'әк

Хун ль ч'э'вада,
Хwэ бида дькьи
Шӧрэта мэрийа,
Һэвдӧ цьр' дькьи,
Нолани дэ'па.
„Һ'эйф ль бэр һ'эйфе"
Дэве wан дэрте,
Сэд гьлие нэт'е
Дэве wан дэрте.
Леленэ агьр
Бэри һэв бьдьи,
Зар'ед һур у гьр
Эт'им бьһельи,
У wьр ньшкева
Дайик пешда те,
Лач'ка сэре хwэ
Давежэ э'рде,
Орт'а һэрд к'ома.
Бь авьр'е туж
Wан дькэ лома,—
Мер бэр дьбьи п'уш.
У бой хатьре
Дайка бэргори,
Кӧ пе шире хwэ
Мэзьнкьр мэри,
Шэр' дьсэкьнэ,
Мер тен сэр һ'ьша
У һэвдӧ надьи

Дһа бәр к'аша.
У кәсәк шъра
Qәт төрөш нәкә
Сәр лач'ка дер'а
Сәмә чьрдәскә,—
Сәр ше нишана
Намус, сийанәте.
Кө бина ширс
Дайке же те.
Әз вьр дьхшәзьм
Фәсла өса бе,
Кө дайке
Т'әмамийа дьне
Т'ө щар... Т'ө щара
Qәт мәщбур нәбьи
Лач'ке сәре хшә
Бавежнә нава
Мәйдана шәр'а.

ДӘWЛӘТ

Го wәхтәке маләкеда
Кӧ т'ьм шәр' бу, ч'ер' у ледан,
Нәфәре we qӧр'э, бабах,
Бет'ьфаq у h'ьшда алчах,
Ч'э'внәбари, дәхәс, э'рнус,
Бь хәйсәтва h'эму чькус,
H'эму нәт'е у дьбори,
Qәт ньзанбун чьйә гори,
Qәwм у пьзмам же дьр'эвин.
Wан т'ӧнә бу h'ӧб у эвин
У э'йнат к'ӧтабун һәвдӧ,
Нәкә wан нәдьбу дӧдӧ
Р'оке р'асти дәwләте тен,
Же дьпьрсьи:— һәйле, малшен,
Тӧ wа бь лэз к'ӧда дьчи,
Wәхта вьр эм манә бьрчи?...
Гот, һун и'ине бәр сьвдәре,
Әз т'ьм дьчьмә wедәре,
Ль к'ӧ һәйә h'ӧб, h'ьзкьрьи
У т'фаqа лапә мәзьи.

ГАЗЬНЕ ТӘ Т'ӦНӘБЬҢ

Ши гот, дәлал, бьбахшинә, шәки щаһьлтиеда
Мьи готә тә:— Бьбә йа мьи, хьшре дьие педа
Биньм мале у бь шабун ль бәр п'е тә р'окьм,
Чьqас кӧлилк дьне һәнә, әзе һ'әмуйа т'опкьм,
Текьм баqе сьии у сор, баqе гәләк р'әнги,
Һәрәма тә шана р'езкьм, ль сәр бьби бәнги.
Әз наһельм тӧ дач'ьви, жь каиие аве бини,
Т'әне нав баг'че һ'ӧбеда гӧла бьчьрпини.
Нава дор у бәре хшәда бьмини дәлали,
Тә жь сонда мьи башар кьр у буйи бәрмали.
Әз к'әтьм нав шова э'мьр у мьи нәһишт т'ӧ щи,
Р'ож у шәв хшә кьрә йәк, т'ьме дьqащqьщим.
Мьи дит, һәйло... сәр р'йа э'мьр чьqас ч'э'л у к'ортьи'
Мьи пе нани биньм сери гьлие, кӧ мьи готьи.
Муйе сии сәре мьи педа кьрнә р'езе һоне,
Ноли зәвиїа, кӧ зәр буйә, шә'де ше дьруне.
Qәшата мьи нәгһиште, шәрә мьи р'аст фә'мкә,
Шане мӧһ'бәте нак'әвә, кӧ дәрәша бькә...
Ше гот, qӧрбан, нәщаһизә тӧ хшә бьки лома
Һ'ьзкьрьна тә алави нае к'ьр'ии бь щәма
У бона мьи әш четьрә жь дӧр' у хьшре дьне,
Бей ше э'мр, мәрьв т'ьре, һ'әсабе мьрьие.

КӘҶ'А БАРЗАНИ

Һәр йәк бь awазәки бәр йара xwә дьл дьдә,
Бьру у бьжанге we бь к'ефа xwә кьл дьдә.
Дьньдьшинә к'өбар дерә у көртке әт'лә3,
Һьмбәри р'ое дькә, гәрдән меһwә у хас р'әз.
Стөда мори у мьрщан, кондәре we фьр'әиги,
Шә'р у шәмади ль we ль бәр wи һ'әзар р'әиги,
Гөһаре we гөньки, xwә жи һәмьи базьнзив,
Кө wан хьшра qонщакьи — әw жи навда бьбьи һив.
Ле тө, дәлала барзан, тө нә йәкә өсани,
Инглиз, зорба, нәйара хәзәб сәр тәда анин.
К'ьнще арзан ль т'әпе, дьл тә сафи wәкә т'ас,
Щарна бьрчи дьгәр'и, щарна бе пьит у п'ехас.
Печ'ие тә т'әв тәрьки, хәwа шәва тә qөсийа,
Һ'әму зуда р'азанә, ле тө һәла ль сәр п'йа.
Чарнькале тә зөлме ськ'а xwә зор э'рдеда,
Ле зөлм жь тә набарә нава wәлате weран.
Сөр'-сәрме бешика тә бәр хөнава һ'әжандьи,
Ле дьле тә гәрмайи жь п'әпще тә'ве стәндьи.
Дьбен, һ'әму дәрде тә р'окьрьи ль сәр һәвда,
Wәхта сьбәке р'абуи, әw буиә ч'йае к'өрда.
Ль бәр бәхте ч'ьлмьси, э'щебә, нәч'ьлмьси,
Һ'ьнаре сурәте тә wәк р'ое дьтәисьи.

Бинтэнг дьби щарна тӧ, ле дьле тэ т'ьм фьрэ.
Ноли бэ'ра бе сэр-бьн мӧһ'бэтэ же дьбарэ.
Шебьскед тэ дэлальн, нолани р'йа эвинтие,
Мэрьв кӧ xwэ ль wан гьрт, нахальфэ бь we р'е.
Һэр йэк бь awазэки бэр йара xwэ дьл дьдэ.
Бьру у бьжанге we бь к'ефа xwэ кьл дьдэ.
Мьн фэлэм кьрэ кьлчик бой бьруйе тэ, аз һ'эйран.
Че буйи, чейи, че маи, мӧһ'бэта мьнэ гьран.

Э'МЭЛЕ ЧЕ НАМЬРЭ

Го wэхтэке жь малэке
Мэрик дэрк'эт бь шии у гьри.
Хwэ к'этьбу бэд h'алэки
Ћесьр жь ч'э'в гьр дьбарин.
Пэки ћьлда у же пьрси
Гот: бе бра, эw чь h'алэ?...
Баћара р'уйе тэ ч'ьлмьси,
Дьл тэ дькэ налэ-налэ?"
Гот: „Харзие мьи мьрийэ, харзи...
Мьи хьраб бу мал у ощах.
Дэст у п'ие wи дьлэрьзин,
Тэне дькьр „ах у wах".
Готие: „Бежэ эw лап мьрийэ?...
Дьбэ кӧ на"... Эwи щаб да.
Гот: „Малхьраб, эw чь гьлийэ?
Мьрьи кӧ ћат „на" ль к'ӧ ма".
„Пэй,— гот,— хорто, тӧ иэзани,
Дьнйа бь мьрьие нажи,
Нэ мьрьие, ле жь кьрьие
Дьнйа буйэ хана т'ьжи.

Әз дьпьрсьм, гәло пәй хwә
Әwи һиштийә навәки че,
Э'мәле қәниц, зöр'әт у ч'ар,
Йане бе п'ар әw чу жьʼ дьне?"
Гот:— Шькьр, wәре wи шинә,
Әwʼ хwәйснанәт, навдәнгинә,
Же дьбари э'мәле че".
— Эһ, гот, қöрба, бәр хwә нәк'әв,
Шин хьрабә сәр мере че,
К'е пәй хwә һишт зöр'әт у нав,
Лап намьрә ль ве дьне.

БЬЛБЬЛ

Бьлбьл фьр'ийа ч'йа у баш:,
У hат ль сәр чьрпийа дани,
Чьрпик бьн wида зу тәwийа
Гот:— Тӧ чьqасн гьрани...
Гот:— Гәwде мьн wәк е бәре,
Зедә нәбум әз баhаре,
Әw гьрани, кӧ мьнда hәйә —
Әw т'әмам жь дәрде йаре...

ГӘЛИЕ Ә'ЛИ БӘГЕ

Тә'ве г'әзә п'әнще хwә зер'
Баранда сәр дәшт у банийа,
Дурва нава р'әwша сьбе
Һәч'е ч'йа пер'а дьк'әнийа,
У бырьдин wан щәw-кани,
Ноли шьр'ке хәмла бука,
Ле феза wан бәләкие к'аw
Чил у дәрдаш ль гедука,
Ль к'ө т'әне бльнд дьбә
Qәрт'әле баск зәг'м у дәwин,
Шьване к'өрд демдьмьли
Ль кәрие нез дькә дуртин,
Йане бәр п'есира көлав
Дәрдьхә бьлура шьмшат,
Qәйде „нерийа" һ'әwас у наз
П'әрwаз дьдә ль дәшт у лат.
Бьнәт'аре гәләки к'ур,
Кө нав дькьн wи Ә'ли-бәг,
Дәwрана сәрт сәрда анийә
Гәләк зөлөм у гәләк щәнг.

*) Ә'ли-бәг — наве гәлики к'урә ль К'өрдстана Ираде.

Ле әw майә т'ьм сәрбльнд—
Бәр нәйара wи чок нәда,
Нәйар бәр wи бунә т'ьрах
Же бьһөрин һ'әзар қәда.

* * *

Дьбен wәхтке Р'оһьлате
Бь әскәре xwәйи қөр'ә
Авитә сәр wи гәлие к'ур
Гәф Искәндәре Зөqөр'нә.

Wәхта иди р'о чу ава,
Дор-бәра һәр тьшт сәдьр'и,
Щарна дьһат дәнге бума,
Р'әше зьнар дьдьшьри,
Әскәре Искәндәр бь чит,
Тир у кәван, шур у мәрт'ал
Р'аһиштьнә нава гәли,
Ноли дьза, кәр' у лал.
Ньшкева, т'ьре батьни,
Мәри р'абун жь бьн ә'рде.
Пешие әw данә бәр тира,
Жорда зьнар һолбун щәрде.
Бу һәйдадә, һәспа һ'ир'ин,
Т'ьре әw к'әтьн нава доже.
Qәт Искәндәре Зөqөр'нә,
Нәк'әтьбу нав ве р'оже,
Wәхта сәр р'е, бәр зьнара
Дьһат ахин, нә лин, зewин

(Ф 12, оп 3) 1-63831-7

ССР

У әскәре wи нав-нишан
П'ошмурдә пашда дьр'әвин,
Wәхта нава тә'рибане
Гәлие к'ур, ноли h'ута,
Бь инк', бь hерс у бь ә'йнат
h'уфи хwәкьр дә'wа сәwта.
Искәндәр зу wьр ә'мьркьр,
Кö лехьи дәфа hәwаре,
Әскәр дәре жь wи гәли,
Т'опбә бәр канийа бьн даре.
Әскәр зу жь гели к'ьшийа,
Т'ьре сәрда барийә qар.
Гәләка h'әта-h'әтайе
Сәре хwә данин ахе сар,
Ле ед дьне бь ч'әк, р'ьh'ал
Щвийан дора сәрәскәра,
Шьро дькьрьн wе шәве
Зәрпе шьпука wан дәра...
Сьбәтьре думана гәwр
Ль бәр п'әнще тә'ва сьнщьр
h'әлийа ль сәр hәч'е блынд,
Wәк нав аве ч'ьр'ә шәкьр,
Искәндәр ль щәм хwә щьванд
Мьшир, qöмандар у сәрәк,
Мә'дәкьри у бе нәдәр,
Т'ьре ль фькре к'әтийә тәрк,
Готә wана, wәки фәсал
Ль wи гәли п'ак мезәкьн

У шьпука нава шәве
Жер'а т'әмам әшкәрәкьн.
Wәхта к'ома бәләде wи,
Ноли сәе сусмә гәр'ийан
Ль Э'ли-бәг у h'афа wи,
Т'әне т'э'бийа ль пешийа wан
К'омәк жьне к'örда бь ч'әк
Сәкьнибун пьш зьнара...
Р'йа кәванә дьреж дьбу
Бьн qәйа, wәк тирәмэ'ра,
Ньhер'ин э'щебмайи, шаш —
Бәләда хörандьн пәләнг:
„Әвбун шьпука шәва р'әш?...“
У вәгәр'йан пашда чәләнг.
Готнә Искәндәр wайә h'ал:
Жь we р'е нае п'әшк у qәзийа,
К'омәк жьне к'örд бь р'ьh'ал
Сәр р'е к'әтьнә пьш т'э'бийа,
Әме пешва у биләка
Wана бьдьнә бәр дәрба
У технә h'але коләка,
Кö бьзерьн дәст мә, к'әрба!...
Бәр мә вәдьбә р'йа к'әсә,
Ле йа дьн йа h'әвт дә'нанә...
Әме hәр'ьн у, хöләсә,
Хәма мәкьн ван жьнанә!...
Искәндәр вьр к'ур фькьри,
Паше сö hатә бәләда:

— Wa биркьр шəва бьһöри,
Əw дəрба зор у əw qəда?...
Əгəр əм алт'кьн wан жьна,—
Набə нав мəр'а һəwатe,
Кö əм алт'бун жь дəсте wана
Qарə мəр'а һ'əта-һ'əте.
Əгəр жьне wан wək мера
Мəйдане əскəр qəлс дькьн,
Мере wане we wək шера,
Мəйт'а ə'рде п'епəс бькьн...
Бьлəзиньн, дһа бəсə
Əм тек'əвьн хəбəрдана,
Һун дагəр'ьн жь р'йа к'əсə,
Əме һəр'ьн р'йа һ'əвт дə'на...

* * *

Жь we р'оже гəлəк qöр'нə
Һат бьһöрин ль ду һəвдö,
Гəлəке ноли Зöqöр'нə
Сəр Ə'ли-бəг дьбун э'ду.
Ле т'əриqе, wək кəванийа
Нава мале зор у э'гит
Гезийа xwəйə мəзьн һьлда,
Əw пaqьшкьр weда авит.

* * *

Аһа диса сəр Ə'ли-бəг
Ə'wре хеж ль һəвдö щьвйан,

Диса һәч'е wи qал у щәнг—
Диса шьпук сәрда барийан.
Диса ч'ьркин һатә э'змана,
Э'рд, wәк нәхwәша, кьр нә'лин,
Гӧлле т'опе бә'әсвана
Сәр гелида гәф дьбарин.

• • •

Р'әх Э'ли-бәг, ль навпә'ние
Гӧнде к'ӧрда п'әр'вәдайә.
Мал ньхьлинә ль бәсте,
Т'ьре зипьке ледайә.
Ле зәлули у дәщали
Нәшкенандьн сәк'а к'ӧрда,
Һәла сәрда wан пе дани
Шабьн ль бьн баре дәрда.

* * *

Нава духана бәрбанге
Дьчунә гӧнд дӧ пешмәргә.
Щарна дьтәлийан we т'анге,
Дьньһер'ин гӧнд у бәргә.
Һәрдӧ жь qәбила барзан,
Дәсте wана т'ьме сәр ч'әк,
Йәк жь wан хортәки тәлийаи,
Р'евачуне дһа чәләнг.
Wи дани бир у дьлда хәм,
Ль п'әр'е гӧнд һолка т'әне.
Гәло чьр'а дйа wийә р'ә'м

Щаб шандийә: нәсәнә-бе?...
Дьбә кӧ дьжмьне дәщал
Аниййә сери qәзийа гьран?...
Йан нәхwәшә әw гьранh'ал?...
„Ах, дае щан! Ах, дае щан!“
Wи ньшкева бәр хwәда гот,
У р'ожа р'эш hатә бире,
Кӧ шьпуке бәхте wан сот
У авитә канийа qире.
Кӧ сәрбазе Нури Сәh'ид
Бь нәмәрди у бехофи
Дькӧшт щмаә'та ә'гит,
Кӧ бәр инглиз бьбә софи...
Hатә бире, чаwа жорда.
Дьфьр'ин фр'ьнде инглиз,
Бь дәщали дан бәр бомба
Барзана wан гәш у ә'зиз,
У мала wан алава гӧр'
Пе к'әт, h'әта кӧ бу к'ози,
Баве wи дәркәт жь hӧндӧр',
Дәстда әw у дйа wи кәзи,
Әw р'әвандьн бь ләзобәз,
Хwә авитә т'ә'бийа зьнар,
Гӧллә лек'әт, хуна гәвәз
Qәр'ьми ль ә'рде сар.
Кур'ин к'әтә дйа wийә р'ә'м,—
Шәхте да бәхте hесира.
Сәр хәмада зедәбун хәм,

Барандьн тә'вийа һесьра.
Сәр дәнге wан т'опбун щинар
Дьлада инк', дәрде гьран,
Анин к'әфән, анин чәнд дар
Мәйт'е баве жь э'рде һьлдан
У ч'э'лкьрьн нава мәг'бәр,
Щинара һ'әйф ль пе дани,
Келе кәвьри данин сәр —
Wәк нвьшта wи зәмани.
Нышкева дйа wи — П'әришан
Р'абу п'йа — тьшт к'этә бире.
Әw чу пьш мала wан wеран,
Э'рд вәда ль т'анга бире,
Дәрхьст т'ьвьнг у фьшәльх
У гьреда ль пьшта xwә.
Жь нава бьруйе wейә сьх
Агьре к'ине дьп'экийа.
Щинара кьр лава-диләк,
Кö нава we щәнг у qале
Кör'е we бьбьн Э'ли-бәг
У бьһельн мала хале,
У гот: „әw һәла т'фалә,
Ньзанә хер-шәр'е дьне,
Дьле мьн к'ур бьриндарә:
Жьна к'оти набә дйа че,
Һ'әта әз һьлнәдьм һ'әйфе,
Бьла нәбежә мьн дае!...“
У бь лəз дак'этә гели,

Чу пешийа дьжмьне дәвхун,
Р'әш ль сери, дәwса хели,
Хwә wәк кәвотка бе hелун....

* * *

Чәндьк чәнд р'ож hа бьhөрин,
Кө әw дьма гөнде хале,—
Дьле wи нәдьсьт'ьри,
Т'ьме ч'э'ве wи ль р'йа де.
У wәхтәке, ниве шәве,
Чахе гөнд у ч'йа у бани
К'әтьбунә нава хәwе,
Жер т'әк дьхөлхөли кани,
Wи те дәрхьст: hесьра гәрм
Ньqьти сәр сева сурәт.
Т'ьре дәрман, т'ьре мәлh'әм
Ль бьрина wи хәдәр к'әт,
Wи те дәрхьст, чь h'ьзрәти
Әw пач'кьрьн бь дьлован,
Т'әне жь леве де qөдрәти
Өса назькьн р'амусан.
Wи ч'э'в вәкьр, дит П'әришан
Р'уньштийә, ль бәр сәри,
У кьр qар'ин: „Wәй, дае щан!"
Т'ьре р'он бу шәва тә'ри.
Хwә зәвт нәкьр у нәт'абәт
Хwә авитә п'есира де,
Т'ьре данә дьле шәwат
Мал у h'ал у мьлк'е дьне.

Де мьл ӈедика пашда да
У готә кӧр': „Фәсал Т'аждин
Вайә, лаwо, мьле мьнда
Жь гӧлле дьжмьн дӧ-се бьрин".
Wи ньзанбу жь дәст эше
Сәр де к'әтийә худана сар,
Сәре хwә дани сәр п'еше —
Жер'а бә'лгие наз у к'ӧбар.
Ӈәма өса жи хәwр'а чу.
Р'ьӇ'әт у де ль бәр бине,
Ӈ'әтани кӧ сьбә р'он бу
У р'анәбу нав ньвине.
Де qемиши wи нәдькьр,
Кӧ бьгота ӈ'ал у ӈ'әwал,
Чawa дьжмьнр'а шәр' дькьр,
Чь ӈ'алида гиӈанднә мал.

* * *

Мерхаси, wәк канийа т'әзә,
Дәрте ӈ'әwас, дәрте зәлал,
Ч'йа у банийар'а дьбәзә,
Же вәдьхӧн ӈьн ч'ук, ӈьн кал,
Те ӈәwарийа р'әӈе зьла,
Кьл дьдә бьруйе кӧлилка
У дьбә бәрбина дьла
У бәләда ль гедука.
Йане, ноли тәйре бази,
Нав ә'змане саи, wәк т'ас,

Дьфьр'ə h'əзар awaзa,
Дьчə ода к'öрдайə нас.
Бəре дьбə чawa меван,
Xwə дьдə алие aһьла,
Дьбə досте кале зəман,
Хьйале хорт у щаһьла.
Wa, ə'мəле П'əришане,
Кö нəдьһat ль xwə мököр',
Ьь ə'щеб дəрк'ətə мəйдане,
Фьр'и гьһиштə röhe кöр'...
Wəхта кö hepc П'əришане
Ль ду xwə зу öндакьр из,
Дак'ətə гəлие Барзане,
Əскəр бь сəрəскəре инглиз
Дьк'ьшийан, ноли мəлəхе,
Qət'ьл р'етьн ə'рде к'öрда,
П'əришане дит wи чахи,
Кö həма жь щəwe weда
К'омək к'öрд we бь мерани
Ль бəр əскəр дькьнə шəр'.
Əскəра сəр wанда дани
Зöлöм, хəзəб. Т'ək бь хədəр
Жь гəлие к'ур дьһat зewин,
Т'ьре ль бəр фəрмана сəрт
Нахwəзə əw бьбə cewи,
Чьqас жи ле п'ьр' нəбьн дəрд.
Əскəр диса həй дьк'ьши,
Кö к'öрда зьнерва бьсон.

Нава wанда нивп'оньжи
Йаралане инглиз — Р'ентон —
Қӧмандаре „бәләбана“
Кӧ әскәр зедәкә һ'ьмәт,
Ноли шьпука зәмана,
Ньшкева ль wанр'а дәрк'әт.
Хут wи чахи П'әришане
Һәч'е қәйе хwә щиwаркьр,
У we гьрт меша нишане,
Бае хәзәбе wан р'акьр:
Бу вьзина гӧлле ә'йнат,
Чәнд әскәр шандә щә'ньме,
Жорда һолбу зьнаре тә't
Бь гӧр'ин, cawa мьрьне,
Т'ьре т'әqийа ч'йа ль к'аша,
Бьруске жорда кьр qьрч'ин,
Һ'әзар зьнар, wәк бәраша
Wәрандә сәр дьжмьн бь к'ин.
Р'ентон тьрсийа, бәр хwә нәда,
Т'ьре һ'әзар у һ'әзар мер
Һатьнә һәwарийа к'ӧрда,
Пьшт wан стәндьнә ноли шер.
У гот: „Бьра ә'рәб у к'ӧрд
Һәв бькӧжьн ве зәһәре,
Һәрдӧ жи бәр мә бьбьн кӧнд,—
Шәрq бефә'мә ноли бәре“.
Хwә тәлә-тәл да бәр тә'лда
Мәйдана шер' һишт у р'әви,

Чawa нава меше сьхда
Бәр р'awван дьр'әвә р'уви...
Кӧ әскәре Нури Сәһ'ид
Нав гелида р'ьнд һ'ьнщьр'и,
Қ'өрд чунә сәр қәйа wәһ'ид,
Ль к'ӧ һәwa дьсьнщьри,
Дитьн, wәки т'әне жьнәк
Ль бәр зьнар дькә нә'лии,
Ль р'әх wеда т'ьжи фьшәк,
Хун дьк'ьшә жь мьле бьрин —
Әw П'әришан бу, кӧ бь че
Wанр'а дәрк'әт чawa бәрбанг,
Бь мерхаси жь we һәч'е
Дьжмьн кьрә һ'але бәтр'әнг...
Хут we дәме wан П'әришан
Һьлдан анинә Ә'ли-бәг
У э'мәле we нав-нишан
Эла гәр'ийа чәләнг-чәләнг...
Жь we р'оже чәндьк-чәнд сал
Бьһӧрин. Wи те дәрнәхьст,
Чawa дйа wи бе мьлк' у мал
Әw мәзьнкьр у фьр'а хьст.
Кӧ т'ьм шинбә wаре баве,
Де да сәр wи тәр'и-щани...
У бе сәбьр хут ве шәве
Гази дьке, чьйә мә'ни?...

Qӧлбе гәwрави qьшьри
К'әwа сьбе хwә да ч'йа,
Бәдәна wан т'уме дьр'и
Дурва ноли qәрат'уйа
Феза wана хӧмама гәwр
Хәләq-хәләq у зә'ф сьх,
Дора шьхте ч'йа алиайә—
Әw хwәр'а кьрийә qорьх,
Мәрьв т'ьре э'змане сут
Wәлгәр'иайә ноли т'ас.
Ч'йае бльнд сәри ле р'ут
Бәр мәльсин, бун р'ӧсас
У әw хӧмам wәк шәмаqийа
Qәрqаш ль к'олосе к'ӧрда
Ӧса qәшәнг алиайә ч'ийа,
Wәк шьтева дә'wәта.
Хут wи wәхти бь ләз у к'әл
Дӧ хорт hатнә п'әр'е гӧнд
Р'әх мала т'әк әw тәлә-тәл —
Чун пьш qәлаха нәбльнд,
Йәк жь wана Т'аждане шәнг,
Ле е дьн нави Гӧрган,
Wәк ч'ийае хwә hәрдӧ qәшәнг,
Бәжнева гәwдәп'әләwан.
Т'аждин п'әләк э'рде hьлда,
Qәста дәре мала хwә кьр,

Ноли тәйре ч'йае к'өрда,
Qуртийа у п'әл ль wи wәркьр.
Бь we wи да де э'шарәт,
Wәки әwә, ле нә кө хәлq.
Әгәр дур'а де дәрнәк'әт —
Һатйә сери qәзийа у дәлк'.
Ле бу ч'ьр'ин, дәри вәбу
У жь нав сьвдәра тә'ри
Һатә дитьне qәрәт'у,
Паше дәрк'әтә бәр дери,
Кьрә гази: „Тө ч'ара мьн!...
Wәрә, лawe, мьни чәләнг!...
Wәрә э'мр у сьт'ара мьн!...
Wәрә, тәйре мьн бьмбарәк!...“
Әw дәнге we wәк һ'ьзрәта
Дьле әвин ль бәрбанге,
Гьһишт гöhe һәрдө хорта,
Шөрәта xwә р'ет we т'анге.
Һәрдө бь лəз бәрбь we чун,
Xwә авитнә п'есира де,
Хәме гьран, кө wанр'абун,
Xwә дур хьстьн, данә бәр бе.
Де әw бьрнә һöндөр'е мал
Wәк нубара дьле шәwат
Жь wан пьрси һ'ал у һ'әwал,
Паше готә көр' нәт'әwат:
— Мьн гази тә кьр, көр'е мьн, Т'аждин
Сале мьн дьчьн... Дьле мьн бьрин...

Ћа дьфькьри: чьр'а, ћей фәләк,
Тә мәр'а аниjә әw бәхте көләк?...
Т'АЖДИН:— Дара п'алуте к'оке we зәг'мә,
Чьqас лек'әвә дәрб у дәг'мә,
Чьqас ба лехә, дьбә кө бьтәwә,
Ле әw өса зу ә'рде нак'әвә.
П'ӘРИШАН:— Лаqьрдийа мәкә, Т'аждин, әз qөрбан.
Сал мьн бьћөрин, дәwсе тьшт нәма...
Ә'мре мьн, ноли гузе беә'мәл,
Qалч'ьки зәрә, какьли зә'ф тә'л.
Т'әнемә, т'әне!... Әв ћолка вала
Бона мьн буйә ноли мәзәла.
Дьнеда ћәйә тә'ли, тәнгаси,
Wәхта т'әнейи те жь к'е бьхwәзи
Т'әне гөлпә ав, т'әне пә'ри нан?...
К'е бе ћәwарие, бежә, лаwо щан?...
Т'АЖДИН:— Әз дьфькьрьм: гәло чь буйә
Кө ћерса дйа мьн әwqас р'абуйә?...
Дьбә кө нава ћ'але чәтьнда
We бәр тәнгасие qәт т'ә'мул нәда?...
Тә бир кьрйә, wәк жана дьла,
Ћәwари дак'әт гьра у мьла,
Дьжмьн шәwьтанд мә ощах у мал,
К'әwшән жь бомба дьньват бәдћ'ал,
Т'ьре дожәйә у тө к'әти нав,
Тә дәрхьст т'ьвьнг жь нава көлав,
Р'абәри мьнкьр у гот:— баве тә

Пе ве бәр дьжмьн әʼфат шәрʼкьрийә,
Һәр щийа газийә, шин у һәwар,
Wәтʼән дьзерә, wәтʼән бьриндар.
Һәрʼә у һʼәта қәйд у чидар
Ль мьле мәбә, чʼерʼ, қамчи у қар
Сәр сәре мәбә, вәнәгәрʼә мал.
Ле нһа тәʼне дйа мьнә дәлал
Әз кьрмә нишан у зәгʼм дьжәне,
Тʼьре дьхwәзә дьл мьн вәжәнә...

П'ӘРИШАН:— Көрʼе мьн дәлал гәләки һерсә—
Тәʼне де бой көрʼ — щарна жи дәрсә...
Ле нә бой тәʼна мьн гази тә кьр.
Тә нета дйа хwә қәт рʼаст фәʼм нәкьр.
Нет әw нинә, wәк кʼотие мера
Бьһели, һәрʼи жь мәйдана шәрʼа
Нета мьн әwә, кө бьзәwьщи,
У паше һәрʼә, тө кʼөда дьчи...

Т'АЖДИН:— Чь зәwащ, wәхта һәр дәра шинә,
Дьжмьн сәр мәда шьпуке тинә.
We чь бежнә мьн һәвал у һогьр:
Намуса Барзан мьн лап пʼепәскьр?...
На, дае, һьлдә wи баре гьран —
Жь сәр мьле мьн, рʼожа хәм-дәрдан.
Кө сәр мәда һат әʼдлайи, хwәши,
Әз бәр тә һазьр, чаwа дьхwәзи....

П'ӘРИШАН:— Шин дәсте мәйә, wәк һәспе қөлә,
Тә кө рʼу дае, дһа зәвт набә.
Ду шинерʼа тʼьме шайи те

У ду ә'wравие т'ьме сайи те.
Чәрха мә öса ч'әп дьзьвьр'ә,
Қö қал у щәнг мә вәнагәр'ә.
Дәгмә қәwьмийә, кö мере к'örда
Нәхwәш бьмьрә нава щие хwәда...
Һәwарийа нәбхер т'ьм сәр мәда те,
Ә'рде мәйи дәлал, ноли қödрәте,
Дьһ'әр'ьмә ль бьн п'ие дьжмьн,
Читед мера хирәт р'адьбьн
У бой азайе ә'мре хwә дьдьн.
Тоqе эт'има, қар'анийа мале,
Шьли, тәнгаси, тә'лийа зәwале
Стöе жьна к'ördә бәхтр'әш дьк'ötә,
Ле т'ә'мул дьдә, дьл нап'әр'ьтә.
Әw фьр'а дьхә зар'ед хwә дәлал,
Кö бона мьскән бьбьн пьшт у мал,
Қö хали нәбә wаре кал-бава,
Же дәрен ә'фат-ләwанде шәва...

* * *

Гәләк сәһ'әта һ'öщәт бьһörин,
Гәләк бәр һәв дан де у Т'аждин,
Ле бь ахьрие әw һатә сәр р'е
Бь тә'н у лава, бь диләке де.

* * *

Дһа П'әришана омьд
Хwә гәләки әглә нәкьр,

Нава мале we зу ћьлда,
Гази дӧ-се әхтийара кьр.
Әw шандьнә мала щинар,
Кӧ qиза wи навә Назе,
Шишман, сурәтә ноли нар
Кӧр'е wер'а зу бьхwәзьн.
Хут we р'оже бе дәф, зӧр'нә
We бука хwә сйаркьр, ани,
Т'әне wьр т'аська ћ'ьнә
Дьгәр'андьн ль бәр хани.
У щаћьла деми бь к'ән,
Дестда дара бук у зә'ве,
Бльнд дькьрьн әw ћәрдәм,
Дьгәр'андьн we ћьндаве...
У Гӧргане бьразә'ва
Щарна qәста дькьр qуртин,
Т'ьре бу гӧр'ина ә'wра,
Сәр ч'йае гӧнд ћәвдӧ щвин.
Ӧса дькьр, wәки дә'wat
Бьбә wәк дә'wate дьне,
Wәки мәрьв нав кӧл, дәрда
Шабьн жь р'ьк'и мьрьне...
Ви тәћәри wи wә'де сәрт
Дӧ мьраз ль ћәвдӧ шабун —
У зәwаща ль Ә'ли-бәг
Ль К'ӧрдстане бәла бу...
Ћ'әвт р'ожа ль бал дйа ӧмьд,

Һәрдӧ зьлам бь ша дьман.
Р'астә, һәрдӧ жи малдабун,
Ле we дәме — чаwа меван.
Р'ожа һ'әйшта Т'аждин, Гӧрган
Хатьре хwә жь мале хwәстьн,
Диса ч'әке хwә че Һьлдан,
Бәрбь Барзани р'ек'әтьн.
Р'ек'әтьн бьн п'әр'е ә'wра,
Ль к'ӧ бьруск бьрq вәдьдә,
Зьнаре кал, ә'рде дәwра
Бь зенди тәр'а хәбәр дьдә,
Wәки чьqас qәт'ьл р'ьжийа
Чьqас жи дьл дьма р'ьжи,
Хуна мера ә'рде пьжийа,
Дьле wан мерани т'ьжи.
Чьqаси дьжмьне дәщал
Сәрда данин шин у агьр,
Әwләде we че дьмьрьн,
Ле К'ӧрдстан нәмьр, нәмьр...
We ноли гӧла qӧдрәте
Ль сәр к'озийа qәсре к'амбах,
К'ӧбар дәрдьк'әт һәwате,
Qәйд ль мьла, ле т'ьме саг'...
Жь we р'оже һ'әйшт мәһе т'ам
Һат бӧһӧрин, Т'аждин, Гӧрган
Т'э'би хwәр'а кьрьбун там

Бәр дьжмьн нав қал у щәнга,
Де чәнд щара сәрда шанд щаб,
Кӧ һ'әмләй Наза к'ӧбар
У әw шайә бе һ'әд-һ'әсаб —
Ль we жи вәбуйә баһар.
Ч'э'ве ẇана ль р'йа wийә һ'әйр,
Әгәр ль wи һәбә мәщал,
Бьла қасәке, ноли тәйр,
Сәр ч'ийар'а чьрқаскә бе мал...

* * *

We дәме дәст бә'әсвана
Беисафи у к'ьрети
Хwәлийа к'ӧрдайә зәмана
Жь нәмәрдие дьшәwьти.
Қәвнәп'әрәстед бе шекьр
Дестда т'оп у танкед инглиз
Гӧнд у бажар weран дькьр—
Һәр щийа дьһат бина дуйе мьз.
Т'ьре лашәкә ль бәсте,
Чарнькал ле бунә бәла,
Р'әф пәй р'әфа ль wи дәрте,
Сәр дьзвьр'ьн wәк қәрт'әла,
Хут wи чахи жь Барзани —
Мерхас у к'ӧбарийа мьләт,
Хар'ьщи ль ч'йа у бани
Һәwари ль wана дак'әт:

Дьжмьи — белук ль пэй белук
Р'ез кьрийэ те бь қал у щэнг
Дэрбазбуйэ ч'йа у гедук,
Кӧ бе зэвткэ зу Э'ли-бэг.

* * *

Эw дьчун фэсал у р'е гав, сэh'эт
Ч'ьванэ дьда нав қэйе бе сэмт,
Т'ьре т'эбийэте р'ьк'и мэр'ава
Бэндэ чекьрийэ. Ава селава
Хwэлийа жор шуштийэ,
Бьнида зьнар у кэвьр hиштийэ.
У сэр wан қэйа т'уме шилана,
Мэрьва т'ьре, к'этьнэ лана.
У бьнэт'аре т'эне тэлпе ду
К'еркук кьрьбу ноли қэрэт'у,
Бой „Петролйума" қэт'ле у бь фэ'ш
Дани зер'е зэр we зэhэра р'эш.
П'эр'е К'еркуке бьр'э дар т'эне,
Сьх сэкьнибун у сура чэне
Qальм у бльнд hэй дьреж дьбу,—
Бона бнэлийа хаин у э'ду.
Ль пьш we суре алайа эскэр,
Фэсал, тэлийа бу, wэк колана мэ'р.
Т'эзэ hатьбу пьш Qэрэдаг'е,
Эw шандьбун, кӧ гӧнде к'ӧрда,
Кӧ сэр т'эпэ бу бewa, бе думда,

Лап wеран бькьн у жьн зар'а,
Qьр'кьн, бькӧжьн, бавен бьн дара.
У wан әскәра бехоф, беисаф,
Wәхта пьш ч'йада qӧльбибу тә'в,
Нолани дьза ажотнә сәр гӧнд,
Бь т'оп у танк, бь хунмьже qьрд,
Т'әк бой we йәке, кӧ wьр дьман к'ӧрд.
Wьр йәк т'ӧнәбу, wәки нәhишта,
Кӧ шуре хуне жь калан дәрк'әта.
Бәрда бьгьрта зәнда зьнек'ар,
У зәг'м бьqужийа: „Бьсәкьн, бәдк'ар!
Нә ахьр әw жи wәк мә мәрьввьн!...
Мале мә дурьн, чьр'а әм вьрьн?...
Гәло к'ижан к'ӧрд к'әтийә h'әwша мә
У т'әр'ьбандийә гел у р'әwша мә?...
Гәло әw к'ӧрд бу мале мә бьр'кьр,
Мәр'а шьжу hишт, xwә фьро фьр'кьр?...
Ща п'ак мезәкьн ль хәзне Сити,
Поле wан хуна мәда мәwьщин!...
Бьсәкьн, wәh'иш, чь к'әти р'ьк'е?..
Р'ьк' мәрийа т'ьме дькә тәльке...“
На... йәки ӧса т'ӧнәбу wьра
У әскәра ноли р'ә'wьра
Р'ahиштнә п'але, ду wан танке гьр
У булдйозера кьрнә гӧр'ә-гӧр'.
У э'мре гӧндийа бәрда qәтандьн,
Мал wеранкьрьн, гӧнд т'әв шеландьн,

Т'әне дәwса гӧнд ма р'астәкә дуз,
Стӧхар у wеран, бәнгзи ле мьр'уз...
Сьбә р'он дьбә у шьване гӧнд
Жь ч'йе пәз дажо, кӧ бинә берие,
Ле әw дьбинә гӧнд бйә wаре кӧнд,
Нә wьр мал манә у нә жи ощах,
Бәндәк нәмайә, текә ах у wах,—
Нә жьн-зар'е wи, нә жи пирәде,
Дәwса ощаха к'әләфә ль э'рде.
Wи зу бәре пез вәгәр'андә ч'йе,
 Һерс у к'ине нав дьлда п'әвче,
Ньлда қәрәбин у зу к'әтә р'е,
Инк'е дьготе: һ'әйф дь бәр һ'әйфе...
Әw һат сәкьни п'әр'е К'еркуке,
Ль бәр wан дара, ноли п'әпуке—
У жор нһер'и ль шах у һәч'а,
Нолани тәйре дьгәр'ә қӧлч'а,
Тә'лде ль т'уше, wәки ньшкева,
Р'aw у неч'ире дурва т'әг'минкә,
Зора қаната хwә wьр кәwкикә
У кәс нәбинә, неч'ире ньлдә,
Нькӧле хwәйи туж ль орт'а дьлдә.
Wи wарьс ньлда, кьрә хәрбоқә,
Қайша т'ьвьнге певакьр, шьданд,
Ле сәре дьне пьшта хwә аланд,
П'еки хwә дани сәр гьле даре
У зу ньлк'ьшийа нава шахе we,

Мәрьва т'ьре wьр, нава hәwe
Дьхwәзә бәхте хwә вәгәр'инә,
Думька көшти зу пар'а бинә.
Wәхта wи дит щие сәмт у фәсал.
Бьн бәлге даре, wәк тәйре бәдh'ал.
Бәр wи вәдьбу алайа әскәр,
Нолани дә'ве бе wa у бәт'әр.
Wи wарьс к'ьшанд, пер'а qәрәбин.
Мәрьв ньзан бу аqьлә, йан дин,
Wәрьс ль хwә у даре аланд,
Qәрәбин мьле хwә ч'әпе шьданд,
Wәки сьст нәбә, жорда нәк'әвә
У ә'мәле wи бәр авек'әвә.
У wәхта запьт, йане жи әскәр
Wьра дьльвин бе хәм, бе к'әсәр,
Hәw ди, дьк'әтнә бәр нишана wи,
Ньшкева жь даре дьбу qьрч'ини,
Гöллә ледьк'әт, әw wьр дьбу мәйт',
Қәси ньзанбу, мьрьн жь к'ö hат.
У ду wир'а к'е hат hәwарие,
Мәйт'е wан жи р'ез бун ль ә'рде.

Мәрьва т'ьре щики батьни
Хәзәб дьбарә сәр we алайе,
Хәзәб дьбарә бона гöне we...

Иди wьр р'ез бун щәндәк ль сәр hәв,

Сәрh'ьнг т'опкьр запьте хwә т'әв,
У гот бьбиньн, жь к'ö те хәзәб.

Әскәр ләв чу-ћат, запьт зу львин,
Ћьлдан гөлләр'әшк, ћьлдан қәрәбин.
Дәрк'этьнә дәр, чарькале xwә,
Нолани сәма, данә бәр гөлла.
Т'әне ль вьра шька wан чу сәр
Шахе даред сәкьни пешбәр.
Wан бе ћ'әмде xwә әw дан бәр гөлла,
Ле хорт жь даре ћәй дьжәндә wан,
Дьк'этьн запьт, дьк'этьн әскәр
У ч'ә'вда дьман мьраз у к'әсәр.
Сәрћ'ьнг wьр т'ьре к'ома пешмәрга
Пьш зьнара к'этьнә щерга...
Дьбә кө сәдбьн, йане жи ћ'әзар
Дор wан гьртьнә әw манә стөхар...
Иди р'ез бьбун ћ'әйште мәйт' бәсте,
Ле wи ньзанбу мьрьн жь к'ө те...
У вьр ньшкева сәр мьле ч'әпе
К'ома пешмәгра-пешийа wан Т'аждин
Ћатьн ћәwарийа wи хорте шьван,
У зор жәндьнә дьжмьне бәт'әр,
Т'ьре бьрина көле дайә дәр.
Әскәр wьр, ноли кәрие шьћ'ьти
Ч'әк, щәбьрханә бәсте давитьн,
Тьрс у хоф дьлда пашда вәк'ьшин,
Р'әвин жь бәста шер'ә сьищьри
Xwә авитьнә пьш сура кәвьри.
Т'аждин шульки бәрбь we даре,

Ль к'ӧ шьван к'этьбу т'э'бие
У кьрэ гази, кӧ бьлэзинэ,
Пэйабэ жере, дьжмьн хайинэ.
Ле шьван готе: „Йа мьн бэталэ...
Эз бьриндарьм... мьн нэ т'ӧ h'алэ.
Мьн h'эйфа гӧндийа жь дьжмьн hьлда
Иди дэрд нэма нав дьле мьнда...“
У Т'аждин бь лэз wэк тэйре симьр',
Hьлк'ьшийа даре, wэрьс хорт вэкьр,
Хорт да пьшта xwэ у зу пэйакьр.
Хорт бьриндарбу жь пил у льнгда,
Нэ дькьр ахин, т'эне hерс дьлда...
Пешмэрга пе щaw чарч'э'в чекьрьн,
Эw хорт данэ сэр, жор вэр'екьрьн,
Ч'эк у дэрмане, дьжмьн hиштьбу,
Wана зу т'опкьр у xwэр'а бьрьн—
Бьрьнэ пьш ч'ийа, нава qэйе к'ур,
Ль к'ӧ ч'эм бь hерс дькьр фур'э-фур',
Т'эне тэйр сэр wан пе баске мэзьн
Ч'ьванэ дьда у дькьр qуртин.
У пьш wан qэйа ль wаре тэйра
Т'ьре тэйрар'а к'ӧрд бунэ бра,
Жере hиштьнэ гӧнд, wаре wеран,
Hелун данинэ бьн п'эр'е э'зман...
У сэр wан qэйа hогьре Т'аждин
Дьбиньн к'ома эскэр-пешмэрга,
Кӧ сэкьнибун ноли пьльнга.

Әw щәбърхана жь дьжмьн стәнди
Т'аждин бал кәндал дани бәр wанә,
Дӧ-се мер ћьлдан, шьване бәдћ'ал,
Wан сәр чарч'ә'ве ћьлдан бь фәсал
Анин заг'әке... Заг'әкә хали,
Бриндар теда бь тә'л дьналин
У налина wан кәвьре заг'е,
Мәрьва т'ьре, данә бәр даг'е.
У сәр кәвьра пе хуна wана
К'әсәр дьнвисә т'әриqа к'ӧрда.
Wан шьван ани щәм h'әкиме кал,
Кӧ заг' жер'а буйә ћьн ощаг', ћьн мал,
Ћьн нәхwәшхана бой бьриндара,
Ћьн эт'имхана бьнә'рд бой зар'а,
Т'аждин wьра ћишт шьване мерхас
К'әсәрәк р'аћишт, жь заг'е дәрк'әт ләз
У бәре хwә да ћәвразе пешбәр,
Кӧ пешийа дьжмьн диса текә шәр'.

Дьк'ьши,
Дьк'ьши
Лəшкəр həр али,
Т'əдин
Шəрдин
Дьhат жь гəли—
Бь инк',
Бь к'ин
Хун ль дьмаг'а,
Бь т'оп,
Бь танк
Дьк'ьшин заг'а.
Дьhатьн бə'əс
Хунмьж у дəхəс,
Кö мьләте к'örд
Бькьн wəкə кönд,
Wи бькьн бьндəст,—
Лаш ль э'рде мəст.
Фр'ьнда
Жорда
Дьр'əшанд напалм,
Нав ду
У агьр
Мəрьве ам у т'ам.
Зəви
Бу к'ози,

Гönд бу кавьл,
Даг' дькьрьи,
Дарда дькьрьи
Жьи, зар' у аһьл,
Ч'әм
Бь хәм
Дькьр хöшин,
Э'рд —
Бь дәрд,
Һәр щийа шин у шин....
Жорда
Ноли әждәһа
Дö хорте тәлийан
Һатьи жер,
Wәк шер —
Т'аждин у Гörган.
Wан бьһист
Бәр р'е
Гьрие зар'е бәр qәйа дö шах.
Мәйт'е де
Ль э'рде,
Ле wи дькьр: „ах у wах...
Р'абә,
Р'анәзе!...
Гöре бен, дьтьрсьм, дайке!..“
Qәр'ьми бу
Хуна ал
Ль э'рде у ль сәр щенике.

Ль wи хьшти
Де кӧшти...
Гәло әw зьнаре ль бал
We бькарьбьи
Wи xwәйкьи
Жер'а бьбьи сьт'ар у мәрт'ал...
Бь дьлбьрии,
Бь к'ин
Ћәрдӧ хорт — Т'аждин у Гӧрган
Дач'ьвин
Бәр қәйе
У т'ьфал жь ә'рде ћьлдан.
Ћьлдан
Wәк т'ьбәрк',
Wәк ч'ьвика бе зар у бе wa.
Қӧ кәр'кьи,
Xwәйкьи
Бь тин у гәрмийа дьле xwә...
Ньшкева
Желва
Бу гӧр'ин у қьрч'ин:
Дӧ танк
Бь әскәр
Сәр wанда бь гәф дьк'ьшин.
Т'ьре ә'wр
Жь ә'зман
Дак'әтә гәлие зә'фи тәнг,
Бь қӧр'ә

Дьхöрə
Вəдьч'ьр'ə бəдəна бəтр'əнг.
Ван əw кöр'
Ширəткьр
У готьне: „Бьр'əвə hесуйе!...“
Ле бь xwə,
Wək пьльнг,
Тəлийан бəр зьнаре qəйе.

Caw,
Р'ьщаф
К'этьбу гəли у зьнар,
Ə'зман ляръзи,
Тə'в тəвьзи
Жь дəст бехофийа нəйар.

Кö хорта
Сəмт hьлда
У танк hатьнə к'еляке,
Wək гöлла
Əw фьр'йан
Кöштьн эскəре хəфьке,

Мəрьв,
Пола
Həвр'а зор к'этнə h'öщəте.
Чька к'е
We щəнге
Нишандə тəйаха qöдрəте....
К'эт т'опчи,

Ажотчи.
Е hәрдö әждәhе пола,
Пешмәрга
Бь т'ьвьнга
Әскәр че данә бәр гölла.
Ле паше
Мере че
Зу к'әтнә höндöр'е танка,
Бәре т'опа
Гöhастьн
Мьрьн р'әшандьн wан т'анга.
Дö мәри
Жь зьри
Пешийа пенсьд нәмәрди
Дькьрьн шәр'
Бь дьл-щәгәр
Сәр wанда данин бедади....

* * *

Пешийа дьжмьн бьбун пола
Т'әне дö к'örд, дö барзани,
Ль әскәр бьр'ибун моләт,
Шәр' дькьрьн бь мерани.
Wәк гиhае бәр к'еләндие
Читед дьжмьн дьньхьлин,
Ле жь танка hәй дәнг дьhат:
— Лехә Гörган... лехә Т'аждин!...

Ћьлдә һ'әйфа we дйа көшти,
Һ'әйфа һесьре we зар'е,
Кө ма эт'им, бе wар, сьт'ар
У бәр зьнер тә'л дьзарә.
Һ'әйфа де у жьн у кала,
Һ'әйфа к'әда, кө бу к'ози,
Һ'әйфа гönде бун к'әләфә
У намуса qизед кәзи,
Һ'әйфа хуна бewа р'ьжийа,
Һ'әйфа wәт'әне xwә әсмәр,
Бьла дьжмьн бьньк'ьсә,
Ч'э'вда бьминә әв сәфәр.
Дһа бь щә'д, дһа бь инк'
Орт'а гәлие Э'ли-бәг
Зор бу вьзин, qьрч'ин, гьрмин,
Т'ьре т'әqиайә тәндурәк
Т'оз у думан, кәвьр, зьнар
Сәр дьжмьнда жор дьбарьн.
Ниве әскәраи п'ьр'е
Иди көшти, бьриндарьн.
Ле һәрдö к'örд пешийа wана
Бунә wәк кәла кәвьри.
Дьжәндьне бь һерс у лəз —
Сьт'ар дьжмьн һатә бьр'ин.
Чәнд сәһ'әта нав we доже
Гörган, Т'аждин бәр xwә дьдан,
Ле ньшкева жь һәрдö танка
Һатә бьр'ин дәнге гölла.

Хьлаз бьбун ль wан гöллə,
Дəстда мабун т'əк сорани
Wан ньзанбу, кö жь hесуйе
Тен пешмəргə у həwари
У дьхwəстьн дəqа пашьн
Пе сорание бь дьл у щəгəр
Qörфе текнə дьле дьжмьн —
Диса ль wи текнə багəр.
Кö əскəра əw h'əwал дит,
Əwан бь тьрс у тəлə-тəл
Бəрбь танка дьшулькьн,
Жь бəр р'йа, кö бьбу мəзəл.
Wəхта незики танка бун,
Же дəрк'этьн həрдö ə'фат.
Т'ьре лей, т'офан р'абу
Сəр дьжмьнда жорда гöр' hат,
Р'ahиштьн əскəре пешие,
Qö зу тəлйан ль бəр тə'лда
Чəндəк köштьн пе сöрание
Автомат дəсте wан hьлдан,
Гöллə р'əшандьн дьжмьна.
Йəк жь р'асте, е дьн ч'əпе —
Иди дьhат бьhистьне
Дəнге пешмəрга сəр т'əпе,
Wəхта гöлла т'опа дьжмьн
Р'əх кəвьр т'əqийа бе нəдəр
У э'гите Э'ли-бəге
Бьриндар бун зə'ф бь хəдəр.

— Сахи, бра?— Т'аждин пьрси
У дит нәһат дәнг жь Гөрган.
Дәсте хwә да сәр пьшта wи
У дәсте wи хунеда ман.
Т'ьре дузан дәсте wи к'әт,
Щане wир'а чун тәвьзи.
— Ль мьн, бра, корбьм, бра!...
Wи ньшкева кьрә гази.
Хуна гәвәз синг дьк'ьши
У бәр ч'э'ва р'әшбу э'зман.
— Әз жи дьчьм,— әw фькьри,—
Һатйә р'ожа ахьр зәман...
Кәс ньзанә чьqас дәqә
Әw хwәва чу... Wи ч'э'в вәкьр,
Дит: дө запьт сәр wир'аньн,
Йәки qөр'ә һерс ч'ер' дькьр.
Wи qәwата пашьн т'опкьр,
Автомат жь р'әх хwә һьлда,
Бь инк' гөллә ль wан р'әшанд,
Әw ньхьлин ль р'әх wида.
Ле жь дәст ч'ика бьрине
Дьнйа дора wи звьр'и.
Әw нәһ'ьш к'әт бе дәнг у һ'ьс,
Диса бәр wи шәва тә'ри.
Ч'э'вә гьрти, гөһә һ'ьшйар
Wи бьһист, кө жь ч'йа у баш
К'өрда сәр әскәрда гьртьи
У дьготьи: „Һат Барзани!...“

Дьхwəст р'абуйа у бьгота,
Кӧ бежнə де: хəма мəкə.
Wи че бəр дьжмьн тəйахда,
Шире хwə ль wи һ'əлалкə.
Ле wи т'эк һ'ьзьнкэк р'аһишт,
Хуне бəрбаткьр wи qəфəс,
К'öхйа, к'öхйа — бефəйдə бу,
Əw хwəр'а бьр мьрна дəхəс.
Əз ньзаньм ль бьн тə'ве,
Сəре ч'йае, кӧ к'əwгьри,
Йане бəр бьруска шəве,
Обе к'öрдайə сəqьр'и,
Наза һ'əмлə текə ьнт'ин
Ль пьш п'ərде зар'е бинə,
Кӧ wаре мер бьминə шин,
Мьзгине эла һьлинə.
Əз ньзаньм: əw кöр'бə,
Йане qизəкə гöлизəр,
Агьре дьла зə'ф гöр'бə,
Кəзи зер'е кöртке мəхмəр.
Ле бawарьм, wəки qизбə,
Гöлизəрбə, йане Ə'йшан
Əwе öса зор у чебə,
Кӧ we бежнеда: П'əришан...
Əгəр кöр'бə — ль де гöман,
Ль сəр синге ч'йае хəмгин,
Бой азайа к'öрд, К'öрдстан
We ə'сəйи бьбə Т'аждин....

ГӧРГАНЕ ЗИНДАНИ

Ль wедәре, к'ӧ Ч'ивое әвсәнә,
Бәлу дькьр фәне жьна хале xwә,
К'ӧ хӧльqи ч'ир'ока сәйра дьне,
Соре ч'э'вшин бу баисе мьрьне,
Мирзә Мә'муд гәр'ийа дьне бь щӧлә't,
Алт'кьр dewe Сор у Сьпи мьхәнәт,
Бу qәсасе сәре dewe Щанполат,
К'ӧ Qәрәмане Qант'ьр'и амьн
Һ'әвт бәраше аша давитә дьжмьн
Qиза Р'остәм чьл п'әләwане баве xwә,
Алт'кьр ани, нәwаледа гьреда.
Севәсельнг жорда кьрә фьртонә,
Мирзә Мә'муд дит, дәргистийа wи т'ӧнә.
Бәдәwа че — әwe Гӧла Гӧлбарин
Ль һ'әму мера кьрьбу э'йнат у к'ин
У к'е дьһат бәр к'оч'ка we к'ар у бар,
We дькьр кәвьр у э'рдеда дькьр хар.
Ль wедәре, ль к'ӧ Шехе мурийа
Xwә һ'әсаб дькьр софие жь софийа,
Кӧ мури у к'езькед бе зьман

Нәк'әвьн бьн п'ийа у әw hьлдә гöне wан,
Зәнгьл ани у гьреда саqе хwә,
Ле бь хwә жи wи гоште мәрийа дьхwәр.
Әт'әме Тәйр бь батьни дьгәр'ийа,
Херәтханә вәкьр ль сәре h'әвт р'йа.
Щара пешьн п'ьшик ль п'адше бу qәwаз —
Ани к'ока әwан мьшкед анизаз.
К'ö qиза к'örд си нәh qизед нав, нәдәр
Т'әми дане hәqе п'адше бенә дәр,
Чьл h'әрави ль заг'еда хапандьн,
К'ьнщ у ч'әк у hәспе wана же стәндьн.
К'ö h'әвт к'осә гәр'ийан р'йа Н'әмәдане
Пол дәрхьстьн бәр пьшта П'әришане.
Кö Т'әшqәлә hьлда дәфа hәwаре,
Запьт хапанд, дәф авит у hат мале.
Тәйре Симьр' ль нава ч'йае к'örда
Бу hогьре мере че у wан мәрда.
Шаh Исмайл жь баве хайин бawаркьр,
Ә'рәба Зәнг әw жь мьрьне хьлазкьр.
А, ль wьра сәре ода п'ьзьни,
Бәр бәг'ира, кö нав дуда hьнгьви,
Кале зәман т'ьзбие хwә гьр дьк'ьшанд
Әв ч'ир'ок h'ьнарт, нава к'örдада гәр'анд.

ФӘСЛА ЙӘҚЕ

Ль соqаqәкә Щьзире,
К'ö шин дькьн ль бәр бире

Даре гуза, даре чама,
Пирәкә бәләнгаз дьма.
Ль р'әх сура дора бажар,
Кö жорда те, буйә һәсар,—
Һасе дьбә к'әнаре ч'ем
У пьш wева бәстәкә дем,
Кö те хане пьш кастине
Мәзәле Мәме у Зине,
Мала we бу, дәри ле хар—
Анщах we, кöр' бьбу сьт'ар.
Пире мала Хатуна шәнг
Дьхәбьти, дьһат дәрәнг.
Ле кöр'е we, нави Гöрган,
Навмьлфьрә, бәжнә тәлийан,
Дьхәбьти щәм налбәнда
У wәхта чакуч' һьлдьда,
Бь бае xwә дьбьрә жор,
Жорда дани һ'әсьне сор,
Һ'әдадханә, пер'а синдан
Жь зәрпе һәвр'а дьһ'әжнйан.
Дьбежьн, кö wәхта әw бу,
Мала wана р'әх Дьщле бу,
Пирька әw weда шуштьн
У qәwата wи ч'әме гöр'
К'этә нава тамаре кöр'.
Һәр инийа ньч'е шәһәр
Нава баг'че дьреж у бәр
Диwана п'адшейә гьран,

Т'öщар һоста у п'әләwан,
Жьн у қиз у хортед тәлийан
Т'оп дьбун, кö wә'де хwә
Р'ьнд дәрбазкьн нава баг'а.
Дәнгбеж дьк'әтнә һ'öщәте,
Кö нишандьн мә'рифәте,
П'әләwана дьгьрт гöлаш,
Дьһат дәнге бьлура хwәш,
Сәр көч'ьк бьрьнщ дьк'әлийа
У хwәш дьһат бина қәлие,
К'е we р'оже һостатийа хwә
Дһа к'әмал, р'ьнд нишанда,
П'адше әw wьр хәлат дькьр
У сәрда жи э'мр дькьр,
Wәки ньч'әки диwане
Ль сәр сьвра п'адше р'уне.
Щарке һоста һьлда синдан
Чәнд хöрщ к'омьр, пер'а п'ьфдан,
Да сәр пьшта хорте Гöрган
У әw чунә нава баг'чә,
Кö дәрбазкьн wьр инийа хwә.
Һ'әдадханә wи wьр вәкьр,
Бь дәнге зиз wи газикьр:
— К'е дькарә қöрсе һ'әсьн,
Кö қаси кодәкә мәзьн,
Һ'әвт дәрбар'а бьп'әлехә?
Öса тәньк, wәк т'әнокә?...
П'әләwане навмьлфьрә

Ӏьлда чакуч' бь бае хwә
Ль һ'әсьн хьст һ'әвт дәрбе зор,
Нәп'әльхи әw қөрса сор.
Ду wир'а е стөкөр қальм
Ч'ә'ви ле туж, бәнгзи зальм —
Дәлалие диwана п'адше,
Ӏьлбьр'и жор чакуч'е че,
Сәр һәв лехьст һ'әвт дәрбе зор,
Нәп'әльхи әw қөр'са сор.
Ду wан р'езбун чьл п'әләwан,
Ле тьштәк дәрнәк'әт жь wан.
Вьра һосте дәйн да Гөрган,
Wи чакуч' вьр р'ьнд ӏьлқошанд,
Бь бае хwә ль қөрс дawшанд.
Өса лехьст, кө ә'рд һ'әжийа,
Гөрзә пьриск чарньк р'ьжийа,
Қөрсе һ'әсьн р'аст п'әльхи,
Wәк т'әнока қөт'ийа дьхьн.
П'адша, wәзир, қази, ләлә
Жь дәрба wи манә мәт'әл.
Wан ә'щеба wa т'ө щара
Нәдитьбун нава дәwра.
Ӏерса п'адше зә'ф р'адьбу,
Кө щьмаә't Гөрган шадьбу,
Т'ьре тәркәк һ'ьше wи к'әт,
Кө п'әләwане wийә нав-дәнг
Йәк wәкә Гөрган дәрнәк'әт.
Wи бь дьләки көл у кован

Ани һоста, ани Гӧрган,
Бынйа сьвре щи данә wан.
Бърынщ у нан бәр р'асткьрын
У әw wьра хәлат кьрын....
Хут we дәме қиза п'адше,
Кӧ бу шә'да we т'әмаше,
Сәр Гӧргане че бу бәнги.
У wәк һива чардә шәви
Бәр Гӧрганр'а нәрм хьнгьри,
Паше зур бу, хорт нһер'и,
Ч'ә'ве wан ч'ә'ве һәвдӧ к'әт,
Т'ьре дӧ стәйр ә'зман век'әт.
We те дәрхьст, кӧ һ'ӧба we
К'әтә дьле wи хорте че...

Бь дәнге бльнд готә п'адше:
— Ч'ә'ве тә р'оньк, п'адша щан...
Тә зедә дьбьн п'әләwан.
Әw хорт ль сәр һ'әмуйар'анә,
Wи бәрнәдә жь дәсте хwә.

П'адше авьр'әк да қизе,
Ле дит: р'астә әw гьлие we —
Аqьлә қиза wи Дилбәр,
Нә кӧ ноли wәзире к'әр...
We иди жь к'ижан щийа

Дәстхә п'әләwанәки wа.
Кӧ наве wи ль дьнехә...
П'адшатийа wи р'умәтехә.

У әw к'ельми бәр һ'әмуйа:
— Жь ирода, лаwо, Гӧрган,
Дьхwәзи бьби п'әләwан?...
Гӧрган бәр wи т'әмәнә да
У гот:— бьра саг'бә п'адша...
Әм һ'әму qуле тәнә...
Wәлат е тә — әм теданә...
Әw п'ешә нә дьле мьнә...
Нькарьм бь дьле к'әл
К'ефкьм бе шӧхӧл э'мәл.
Қӧ ба дькьм чакуч'е хwә,
Т'ьре дьдьм бе суще хwә,
Т'ьре гәрма к'ура агьр
Дьбьм мала щотк'ара п'ьр'.
Һ'әта нәчьм һ'әдадхане
У бин нәкьм ду-духане,
Пола к'уреда сор нәкьм,
Гисне щота әз зоп нәкьм,
Гӧнди нәбежә: р'азимә,
Нан бәр мьнда начә харе...
Әз нав шӧхӧлда р'успимә...
Ле р'оже ог'ьрме гьран —
Дьжмьн бькьм фьзьлдуман.
Дьне сәр wан текьм qир у сир,—
Тӧ к'ер — әз жи бәр тә пәнир.
Әw гьли п'адше хwәш нәһат,
Ле wи ль wьр нәкьр мәдәт,
Т'әне да wи авьр'е тә'л,

Нəхwəст шайе бькə бəтал,
Готе:— Гöне тə стуйе тəбə,
Бəр гьлие п'адше р'анəбə...
П'адша гот:— ч'арə набə!...
Ве щаре мьн бахшандə тə,
Щара дьне əзе дьне
Сəр сəре тə текьм дожə!
Кöрме həстуйе тə бькожə!...
Ннa диса həр'нə щие хwə...
Н'əта иниjа дьн, ван чаха...
Hоста, Гöрган жь щи р'абун,
Бəрбь синдане хwə сар чун.
Р'ева Дилбəр нава qиза,
Кö ша дьбун у дьк'əнийан.
Дəрк'ət hатə т'анга Гöрган,
Т'ьре мəлh'əм дьле we дан
У дьзикава, зə'ф фəсал
Дəрхьст гöстилка qаш ле лал
Да Гöрган у готə хорт:
— Гöh бьдə мьн, ло hосте щот!...
Н'öба тə дьле мьн сот.
Тö hьлдə ве п'ешк'еша мьн,
Wək нишана дьле амьн
Бой wи мери, к'е фьртонə
Иро р'акьр нава баг'чə.
Дəст сəр дəсте wир'а т'önə.
Сьбе ль нава баг'че мə,
Бьзанбə, əз hивийа тəмə.

Пашда зьвьр'и, зу мәшийа,
К'әтә нава к'ома щарийа.
Һоста к'әтә нав мьтала.
Дьбә бе сәре хорт бәла?
У готә wи:— Хорто, фәсал....
Нәк'әвә ч'әнге п'адше дәщал.
У wи һьлда синдан, п'ьфдан
Дани сәр пьшта Гөрган,
Һатьн сәр р'йа көртә бәр
У дак'әтьн нава шәһәр.
Гөрган р'анәза we шәве,
Бәнгзе Дилбәре wәк р'ое,
Әw к'елма we, бәжна тәлийан,
Дьране we, ноли мьрщан,
Гөлие we р'әш, шебьске че
Ль бәр ч'ә'ве wи бун т'ьме.
Сьбәтьре, wәхта һоста
Һ'әсьне сор кьр нав к'әлпәтан
Әw ани, дани сәр синдан,
Гөрган чакуч' лехьст һ'әwас,
Чекьр гисьн у щоте хас,
Паше щахе чәнд ә'рәба,
Сөр'ни р'асткьр бь чәнд дәрба,
К'ьнще п'ала жь хwә эхьст,
К'ьлит дәре к'урхане хьст,
К'олоз гьреда зә'ф шөрәт.
Хwәкьр к'ьнще, кө стәнд хәлат.
Чахе кө р'о чу ава

Ә'рд к'ətə нава хönава,
Бəрбь баг'че п'адше ləзанд.
Wəхта əw hатə нав баг'чə,
Дит, кö халийə həр гошə,
Wи xwə тəланд ль бəр даре,
Дит: бу шьнгина Дилбəре,
Hат, ləзанд, xwə зəвтнəкьр,
Xwə авитə h'əмеза кör':
У дö дьле həв h'əбанди
Бь зоре сəмт жь бəхт стəнди,
Нава бəдəна т'əбийəте
Həвр'а к'ətьн мьслə'те.
We р'ожеда həр эвара,
Wəхта кö р'о дьчу ава
Гörган дьhатə щəм даре,
Дьсəкьни hивийа йаре,
Дьк'ətнə нав h'öба назьк,
H'ətа кö дик дькьр гази...
Р'оке хəw ль п'адше qöсийа
Əw нав баг'чəда дьгəр'ийа,
Wи дит: wa we ниве шəве
Qиза wи we чаршəвə ле,
Т'ьре мəлəкə дьфьр'ə —
Гörганр'а т'əне дьгəр'ə....
Hьндьк ма əw хава həр'ə.
К'ömр'əшие əw дьфətьсанд...
Т'ьре wьра р'öh'е wи стəнд...
Сьбе мире чь бежнə wи?...

Бенамусэ Дилбэра ӏwи...
Жь нава мира, нава щьндийа
We гаване гӧhe гӧнда
Жь бефэ'мийа хwэ һа һ'эбанд?...
Wи зу бэрбь сэре лэзанд
Бь һерс дэйн ль qэwази кьр,
Хӧлам у п'элэwан р'акьр,
Кӧ зу Гӧрган бьгрьн, биньн,
Дэст у льига qэйда хиньн,
Бавежнэ бьне зиндане,
Бьминэ wьр та щандане...
П'элэwана гьртьн Гӧрган,
Дэст у п'ие wи гьредан,
К'ьшандьн бэр дэрге һ'эсьн —
Авитнэ зиндана мэзьн.
Дилбэр к'этэ нава хэма,
Кӧ һ'ьзкьрие we wьр дьма...
Хӧре we бун һесьр, гьри
У эw т'ьме дьфькьри.
Чь халие ль сэре хwэкэ,
Кӧ Гӧргане хwэ хьлазкэ?
Щарикэ weйэ щаһьл
Шэ'рэзэбу у зэ'ф аqьл.
Wэхта we дит, хатуна we,
К'этйэ нава хэм у шине,
Эw һедика һат һэрэме
У готэ we, кӧ чь бькэ,
Гӧрган жь һ'эбсе хьлазкэ.

We чәнд хöламе дәст у п'е
Аниһә щәм хатуна че,
У бәр wана we зер' р'окьр,
Т'әми дане у qьраркьр,
Wәки жь к'оч'ка Дилбәре
Һ'әтани бьне зиндане
Нәqәбәке р'аст дәрбазкьн —
Wи шöхöли әглә нәкьн,
Wана һьлда к'öльнг у мәр'
Нәqәб к'олан, нәqәба бәр,
Р'о кьрнә шәв, шәв кьрнә р'о
У р'ожәке дәма нивро
Xwә зинданер'а гиһандьн —
Щаб сәр хатунеда шандьн,
Қö wан ә'мре we qәдандьн.
Дилбәре әw хәлат кьрьн,
Бәрбь мале вәр'екьрьн.
Һьлда ч'ьра ноли шәмдан
Нәqәбер'а һатә щәм Гöрган,
Дәст, п'е вәкьр жь wәрьса
У йаре xwә т'ер р'амуса.
We р'ожеда Дилбәра щан
Һәр р'о Гöрган дьбу меван.
Һ'әтани бәрбанга сьбе
Дьк'әтнә шайа möһ'бәте.

Ч'әме Фәрате зә'ф к'урә,
Гөр' жорда те, фур'ә-фур'ә,
Мәрьв т'ьре әwи динә,
Дьләзинә, дьләзинә....
Т'әне, wәхта дьчә дәште,
Р'әһ'әт бина хwә дьстинә.
П'адшаки wәлате дьн
Р'әх ч'әм пьш т'опькәки
Т'опкьр ордийа хwә мәзьн,
Һатә сәр п'адше Щьзире,
Кö wи текә бьндәсте хwә —
Бьстинә хәрщ-хәр'аще хwә,
Сура Щьзире һьлшинә,
Урт', ощаха бьqәлинә.
Wи бьжартьн чәнд п'әләwан
У wьра се к'ер данә wан,
Һәр се жи мина һәвдö,
Чапа wан йәк, чаqуйе wан йәк
Дәстуйе wанайә р'әшбәләк.
Гот:— Бьбьн щәм п'адша Мәләк,
Бьра те дәрхә жь ван к'ижан
Йа п'адшейә, к'ижан жь ван,
Йа wәзирә, к'ижан — qази
Әгәр дьле wи ләрьзи
Те дәрнәхьст, бе п'адше мә
Жь wa дьхwәзә шәр'е мәзьн,

Бьра жь мə нəкьн газьн....
Зуда дьнеда ə'йанə,
К'е кӧ шəр' xwəст, мə'ни hənə....
П'ələwana hьлдан əв к'ер
Бəрбь Щьзире чун бəржер,
У бəр дəрге к'оч'ка Мələк
Əw сəкьнин, hьлдан хələq
У дəргədан — р'əq у р'əq...
Дəргəвана дəри вəкьр,
Е мəзьн hерса xwə р'акьр:
Hərчар п'ələwana готне,
Кӧ həр'ьн h'ьзура п'адше,
Шəрте п'адше анийə wан,
Йан we бьбə шəр'е гьран.
Wəхта əw чунə диwане,
Т'əмənə дан ль бəр п'адше,
Паше готьн:— п'адше мə
Wə гələки сьлав дькə.
Hьлдə əван се к'ере hан,
Те дəрхьн: чька к'ижан
Йа п'адшейə, ле к'ижан wан
Йа wəзирə,— к'ижан — qази?
Əгəр тӧ р'астие дьхwəзи:
Əм нə дьзьн, нə мьхənət,
Пенщ р'ожа тəр'а молət.
Əгəр тə wьр те дəрнəхьст,
Жь мə иди нəкьн газьн,
We бьбə шəр'əки мəзьн.

Паше диса т'әмәнәдан
У зу пар'а әw вәгәр'ийан...
Мәләк нава хәм у hерсе
Дьфькьри сәр we пьрсе.
Хәw иди нәк'әтә ч'ә'ва,
Әw бу ноли зар'а cawa...
Wи ә'мр кьр сәр т'әлала,
Бьгәр'ьн сук у мьh'әла,
К'е we сере те дәрхинә,
We қиза п'адше бьстинә.
Wан hьлда дәфа hәwape,
Гәр'ийан coqaq у базара,
Дькьр гази қәwле п'адше...
Hатнә к'оч'ке гәләк мәри
Мир у аг'а, хортед зәрин,
Ле кәсәки сәрәдәри
Же дәрнәхьст — шöхöл wa ма.
П'адше гот:— бьнhер'ьн к'и ма?
Wьра қиза wийә Дилбәр,
Ноли р'ое нур у нәдәр
Готе:— Баво, тö дьзани,
Т'әк ма Гöргане Зиндани.
П'адше гот:— зу бьләзиньн
Wи Гöргани мьнр'а биньн.
Кö Гöрган анин бәр Мәләк,
Т'ьре дәрда hатә э'сабәк.
П'адше қәwле п'адше дьн
Бь фән ль бәр wи р'окьрьн.

Се к'ер ль сәр т'әхтә ӈьлда
У ӈедика әw дан Гӧрган.
Паше qәwле xwә жер'а гот,
Әгәр wи жь qәде хьлазкә.
We qиза xwә зу бьдә хорт.
Гӧрган ль к'ера ньӈер'и.
Сәр we сӧр'е к'ур фькьри,
Гот зу бькьн агьр дадьн,
Нә ахьр әзи ӈ'әдадьм.
К'ера бавежнә нав агьр,
Йа кӧ бу wәк мьхе жәнггьр,
— Әw йа qази, ле йа wазир,
Wа кӧ wьра xwә дит т'ьвдир,
We ниви бе гӧӈастьне.
Ле к'ера п'адше — әwа дьне —
Ӈьнәки бе гӧӈастьне.
Wәхта сафибу әw пьрс,
П'адша Мәләк иди бе тьрс,
Фәнәгӧри, ноли р'увийа
Э'мр кьрә сәр qәwаза,
Wәки Гӧрган пар'а бьбьн,
Wи зинданеда бьӈельн,
Бьӈер'ьн чька р'астә
Чь кӧ wи гот, йане qәстә.
Сьбәтьре агьр дадан,
Өса кьрьи, чаwа Гӧрган
Бәри weйа т'әми да wан.
У ӈәрсе к'ер бь щаба wан

Шандьнә сәр п'адше дәщал.
П'адша дит әw щаба к'әмал,
Гот:— П'ак һун қөрбана wибьн
К'е әв сера те дәрхьстьн,
Ле һәла һе қәт дәгәнәк
Дәрбаз нәбуйә жь п'адша Мәләк.
Һане бьбьн һәрсе һәспа
У те дәрхьн, к'ижан жь wана
Мака wанә, к'ижан щә'ну,
Ле йа дьн жи щә'нуйа we.
Һәр'ьн, wәр'а һ'әвт р'ож моләт,
П'адше wa, кö те дәрнәхьст,
Әм накьн жь wи т'ö мьнәт.
Бьра жь мә нәкә газьн,
Шәр'е мәзьн же дьхwәзьн.
Qасьд зу пар'а вәгәр'ийан
Данә Мәләк әw щаба һан.
П'адше дит, wәки һәрсе һәсп
Р'әнгәкенә, бәжнәкенә,
Һәрсек жи һәспьнә ченә.
Дел у бьжуйе wан шәкьри.
Ле к'ижан щә'ну у к'ижан мак?...
К'е we щаба we бьдә п'ак?...
Хәw иди нәк'әтә ч'ә'ва,
Әw бу ноли зар'а cawa...
Wи э'мьр кьр сәр т'әлала,
Бьгәр'ьн сук у мьһ'әла,
К'е we сере те дәрхнә,

We қиза п'адше бьстинә.
Wан һьлда дәфа һәwара
Гәр'йан соқаq у базара,
Qәwле п'адше дькьр гази.
Һатнә к'оч'ке гәләк мәри,
Мнр у аг'а, хортед зәрин,
Ле кәсәки сәрәдәри
Же дәрнәхьст, шөхөл wа ма.
П'адше гот:— бьнһер'ьн к'и ма?
Wьра қиза wийә Дилбәр,
Ноли р'ое нур у нәдәр
Готе:— Баво, тө дьзани,
Т'эк ма Гөргане Зинадни,
П'адше гот:— Зу бьләзиньн,
Wи хорти мьнр'а биньн....
Wәхта Гөрган һат диwане,
Т'әмәнә да ль әрк'ане.
П'адше қәwле п'адше дьн
Бь фән ль бәр wи р'окьрьн.
Паше қәwле хwә жер'а гот,
Әгәр әw сере те дәрхә,
We Дилбәра хwә бьдә хорт.
Гөрган гот:— П'адша, қөрба
Тә щарәке вьр қәwле хwә
Бь фән у дәлк'а т'әр'ьбанд
У Дилбәр жь дәсте мьн стәнд,
Бьра әw гөнә стйуе тәбә,
У бой хатьре Дилбәре

Әзе wa һинкьм we сере.
Һәр'ьн һәр р'о бәрэваре
Һәспа р'екеда бьбьн аве,
Т'и бьһельн р'ожа пенща,
Р'ожа шәша, wa кӧ бәрда —
We бьләзьн бәрбь аве,
Маке we бьдә пешие,
Ду we һәр'ә щә'нуйа we,
Ле щә'нуйа we бьдә пашие.
Wан һәспа зу бьгьрьн,
Дӧрӧфе к'ьвш лехиньн,
Сәр п'адшеда зу бьшиньн.
Wәхта сафи бу әw пьрс
П'адша Мәләк иди бе тьрс,
Фәнәгӧри, ноли р'увийа,
Э'мр кьрә сәр qәwаза,
Wәки Гӧрган пар'а бьбьн,
Wи зинданеда бьһельн,
Бьньһер'ьн, чька р'астә,
Чь кӧ wи гот, йане qәстә.
Р'ож зу һатьн, зу бьһӧрин,
Wан ӧса кьр, чawa Гӧрган
Бәри weйа т'әми да wан.
Мәләк wьра гәләк ша бу,
Кӧ we qәзие жи хьлаз бу,
У һәрсе һәсп, щаба сере
Бәрбь п'адше wи кьрә р'е.
Ле Гӧрган ма нав зиндане,

Дилбэр дьчу сэрэдане.
Wэхта щаб дан п'адше дэщал,
П'адше дит щаба wан к'эмал,
Гот:— П'ак: hун қӧрбана wи бьн,
К'е эw сера те дэрхьстьн.
Wи мӧштӧка чьл мовьки
Дэрхьст жь нава п'эрч'эки
Т'еляки зьрав певакьр
Дэстбь фелбазийа кьр
У р'абэри қэwаза кьр,
Гот:— hэр'ьн бежьнэ п'адше xwэ,
Дэ'wa мэ дьминэ, чаwа дэ'w,
Бьра Мэляке зьман қэляw.
Ве т'еле ве мӧштькер'а
Дэрбазкэ, бьшинэ мьнр'а.
Hэр'ьн, h'эвт р'ожа wи молэт,
Кӧ те дэрнэхьст, эме щэлат
Сэр wида зу вэр'екьн,
Сэре wи щэ'ньме шакьн.
Қэwазе Мэляк п'ор'-п'ошман
Сэр п'адшеда зу вэгэр'йан,
Готьн:— Wайэ h'ал у h'эwал,
П'адше бьр'йэ ль мэ мэщал.
Мэляк hьлда мӧштӧк у т'ел,
Hhер'и, чька чь фэн у фел
Кьрйэ нав we п'адше дьжмьн,
Қӧрф к'этэ нава дьле wи,
Р'ьщьфин п'е у мьле wи

Хәw иди нәк'ətə ч'ə'ва,
Əw бу ноли зар'а cawa
Wи ə'мр кьр сəр т'əлала,
Бьгəр'ьн сук у мьh'əла,
К'е we сере те дəрхинə,
We qиза п'адше бьстинə.
Wан hьлда дəфа həwapa
Гəр'йан чарсу у базара
Qəwле п'адше дькьр гази...
Hатнə к'оч'ке гəлəк мəри,
Мир у аг'а, хортед зəрин,
Ле кəсəки сəрədəри
Же дəрнəхьст, шöхöл wa ма.
П'адше гот:— Бьнher'ьн к'и ма?
Wьра qиза wийə Дилбəр,
Ноли р'ое нур у нədəр,
Готе:— Баво, тö дьзани
Т'əк ма Гöргане Зиндани.
Мəлəк авьр'əк да qизе,
Нədьxwəст wи нави бьбьhe,
Ле ч'арə чь? Wи кölзьки
Wьра готə qəwазəки,
Кö зу бькьн бьлəзиньн,
Wи Гöргани жер'а биньи...
Wəхта Гöрган hат диwане,
Т'əмənəда ль əрк'ане
У гот:— П'адша тə мьн херə,
Дьбə кö иро диса серə?..

П'адше qəwле п'адше дьн
Бь фəн ль бəр wи р'окьрьн.
Паше qəwле xwə жер'а гот
Кö we сере те дəринə,
We Дилбəра wи бьстинə.
Гörган гот:— П'адша qörба,
Тə дö щара вьр qəwле xwə
Бь фəн у дəлк'а т'ər'ьбанд
У Дилбəр жь дəсте мьн стəнд.
Ахьр, п'адша, aha набə!...
Бьра əw гönə стуйе тəбə
У бой хатьре Дилбəре
Əзе wa hинкьм we сере.
Həр'ьн, hун мури бьгрьн,
Т'ел льнге wива гьредьн,
Hьнгьв текьнə дизəке
Т'əк бьhельн ле qöləке.
Möштöке текнə we qöле,
Мури бəрдьн нава мале.
Т'əне мурйе wə хьлазкə,
Əwe ə'сə р'е бьбинə
Т'ел möштökер'а дəрбазкə.
Hун xwə wьра əглə нəкьн
У зу дəре дизе вəкьн.
У сəре т'ела həвакьн,
Сəр п'адшеда зу бьшиньн,
Кö сəре мə нəэшиньн.
Щмаə'та wьра hазьр,

Бь дәнге зиз кьрьн гази:
— Ә'фәрьм Гөргане мәр'а!
Ле Мәләк, ноли мә'ра,
Диса qәwле xwә т'әр'ьбанд
Ч'ә'ве xwә qәwаза qьрпанд,
Кö Гөрган бьбьнә h'әбсе,—
Qиза xwә надә we нәвсе.
Гөрган, кö бьрнә зиндане,
Мәләк дәрк'әт жь диwане,
Ә'мр кьр, кö мәйдане
Ньнгьв текьнә нав дизе,
Мöштьке, текнә дәве we,
Т'ела биньн, биньн мури,
Дәрхьн сера п'адше зури.
У нәр алийа хöлам р'әвин
Ньнгьв анин у диз анин,
Мöштьк анин у т'ел анин,
Мури анин жь нав к'әwшән
Анин сери wана әw фән,
Сәре т'ел вьр нәввакьрьн,
Сәр п'адшеда вәр'екьрьн.
Мәләк wьра гәләк ша бу,
Кö we qәзие жи хьлазбу.
Wәхта щаб дан п'адше дәщал,
Мәләк дитйә щаба к'әмал,
Qәwазе Мәләк hатьн бал
У же кьрьн h'ал у h'әwал,
Ль бәр п'адше т'әмәнәдан

Мöштьк у т'ел wьра hьлдан
У бь фəсал данинə бəр,
Т'ьре вьр тирəкə хəдəр
Дьле wида зə'ф к'ур чу хар,
Ле диса бəр wан данəхар,
Гот:— П'ак, hун qöрбана wибьн.
Қ'е əw сера те дəрхьстьн,
Те к'ьвше мəрие занə
Ль шəhəре wəда hənə...
Мьн щер'ьбанд аqьле wə,
Hha hат сьрийа мьле wə.
Hан wəр'а мəрт'ала пола,
Шиша h'əсьнə нав щола.
Мере qəwat hун бьбиньн,
Дəрбəкер'а бь бае хwə
Шише ль ве мəрт'алехə.
Шише полар'а дəринə
У зу сəр мьнда бьшинə.
Həр'ьн wəр'а h'əвт р'ож молəт.
Əгəр qəwле мə дəрəнг к'ət,
Дha жь мə нəкьн газьн
Əм шəр'е мəзьн wə дьхwəзьн.
Qəwаза хöрандьн пəлəнг
У пар'а вəгəр'йан чəлəнг.
Бəр Мəлəк т'əмənədан.
У готьне əw qəwле hан.
Мəлəк сəр wида фькьри,
Hьндьк ма, кö бьгьри.

Дит, те хәта ль пәй хәте,
П'адшати дәсте wи дәрте.
Qӧрф к'әтә нава дьле wи,
Р'ьщьфин п'е у мьле wи.
Wи э'мр кьр, п'әләwана
Дәрхьнә нава мәйдана,
Бьра xwә бьщер'ьбиньи,
Бәлки шише те дәриньи.
Чьл п'әләwан ль we фезе
Р'әх һәвдӧ к'әтьнә р'езе.
Йәк жь йәки qальмтьр
У бьльндтьр у гәwдәтьр.
Щмаә't дора wан щьвийа,
П'адша сәр wанада qур'ийа.
Мәрт'ал данинә бәр qуч'е
У гавда п'әләwане че.
Wи һьлда шиша һ'әсьни
У һьнәки wьр сәкьни,
Сәре шише һьнки дахьст
У шиш ль мәрт'але хьст.
Зьнгина зор жь шише һат,
Әw пар'а п'әкийа у э'рде к'әт.
Ду wир'а һат йәки дьне,
Т'ьре qасьде мьрьне.
Wи шиш һьлда у һьлqошанд,
Паше ль мәрт'але дawшанд,
Бу вьзина шиша һ'әсьн,
Мәрьв т'ьре ле сйарьн щьн,

Мәрт'але к'әт у һьлп'әкийа,
Мәрт'ал диса щие хwәда ма.
У wа чьл п'әләwана
Щер'ьбандьн шиша һана.
Нәчуйе qәwата т'ö йәки,
Қö дәһ дәрба, йан дәрбәке
We мәрт'алер'а дәрбазкьн,
П'адше хwә жь qәде хьлазкьн.
Шöхöл öса жи щида ма,
П'адше гот:— Бьнһер'ьн к'и ма?
Wьра qиза wийә Дилбәр,
Ноли р'ое нур у нәдәр,
Гот:— Баво, тö дьзани,
Т'әк ма Гöргане Зиндани.
Т'önәбу п'адше т'ö ч'арә
Wи готә чәнд хьзмәтк'ара,
Қö зу бькьн, бьләзиньн.
Wи Гöргани жер'а биньн.
Қö wан Гöрган анин wьр зу,
Wи дит п'адше чуйә р'әнг-р'у.
Wәхта Гöрган һат диwане,
Т'әмәнәда ль әрк'ане
Гот:— П'адша херә, йане шәр'ә,
Тә нә р'әнгә, нә бәшәрә?
П'адше qәwле п'адше дьн
Бь фән ль бәр wи р'окьрьн.
Паше qәwле хwә жер'а гот,
Қö шише мәрт'але дәринә,

Wе Дилбəра wи бьстинə.
Гörган гот:— П'адша, qörба,
Тə се щара вьр qəwле xwə
Бь фəн у дəлк'а т'əр'ьбанд
У Дилбəр жь дəсте мьн стəнд.
Бона хатьре Дилбəре,
Шише мəрт'алер'а дəре.
Т'əне сонд бьxwə бь qödсе,
Дьha мьи навежи h'əбсе.
Т'əне həйə qьрара мьн,
Дəстхьн мəрт'алəк, шиша дьн,
Бь чапа wана, к'аша wana,
Биньн дайньн дəwса wана,
Əзе вьр бьщер'ьбиньм,
Шише ль мерт'але дəриньм.
Шиш у мəрт'ала п'адше
Бьла бьминə та сьбе.
Əзе wьра, бəр п'адше дьн
Wанда qəwате нишандьм.
h'əта ч'ə'в wан нəтърсиньн,
Əw дəст жь мə нак'ьшиньн.
Мəлəк qəwле Гörган т'əмам
Qəбулкьрьн, готə хölам
Kö зу биньн шиш, мəрт'але
Мəйдане чекьн ль п'але.
Хölам ани мəрт'ал у шиш,
П'але т'оп бун мер, жьн тиш-тиш,
Qизе бəдəw, хорте тəлийан

Ӈ'әзар р'әнги доре щвийан,
Навда Дилбәр, ноли ч'ьра,
Мәрт'ал данин бәр кәвьра.
Гӧрган шиш ӈьлда дәсте хwә
У чәнд щара әw ӈьлqошанд,
Шиш ль мәрт'але дawшанд,
We нав ӈәweда кьр вьзин,
Т'ьре бьнда э'рд лярьзи
У дуз орт'а мәрт'але к'әт,
Qьрч'инәкә öса же ӈат,
Т'ьре э'wре хеж звьр'ин
У сәр ӈәвдö кьрьн гӧр'ин.
П'әкйан пьриск wәк бьруске,
Т'ьре хwәстьн э'рде дузкьн.
У ль нава we ӈәсаре
Шиш мәрт'аледа чу харе.
Щмаә'та wьра ӈазьр
Бь дәнге зиз кьрьн гази:
— Э'фәрьм Гӧргане мәр'а!
Э'фәрьм шере шерар'а!
Щӧлә'тнәкьр Мәләк п'адша
Бьт'әр'ьбинә qәwле хwә
У Гӧрган чу малда р'аза.
Сьбәтьре Гӧргане мәрд
Бәрбь диwана Мәләк лязанд
Ӈьлда мәрт'ал, шиша Ӈ'әсьн
Бәре хwә да п'адшае дьн.

Wəхта hат бал п'адше дəщал
П'адше дит кö шиш у мəрт'ал,
We həма öса пар'а тиньн,
Wи э'мр кьр бь hерс у к'ин.
Hатйə р'ожа qörбətийа,
Кö орди т'əмам р'абə сəр п'ийа.
Гörган кö дит, п'адше дəхəс
Т'ьвдира шер' дьбинə лəз.
Wи бəр п'адше т'əмəнəда
У готə wи:— П'адша qörба,
Ма дö р'оже молəта wa.
Г'от:— Hун к'ьвшкьн вьр мəйдане.
Əзе бьгрьм нишане,
Шише орт'а мəрт'алехьм,
Ноли тире тер'а дəрхьм.
У иди мə нətьрсиньн,
Дəсте xwə жь мə бьк'ьшиньи
Хöлама к'ьвшкьрьн мəйдан
У шиш данə дəсте Гörган,
Wи шиш чəнд щара hьлqошанд
У əw ль мəрт'але дawшанд,
We нав həweда кьр вьзин,
Т'ьре бында э'рд лəрьзи.
У дуз орт'а мəрт'але к'эт,
Алие we дьнер'а дəрк'эт,
Qьрч'инəкə öса же hат,
Т'ьре э'wре хеж зьвьр'ин
У сəр həвдö кьрьн гör'ин.

П'экийан пьриск, wәк бьруске,
Хwәстьн ә'рде wьра дузкьн.
П'адша, wәзир һәв ньһер'ин,
Зар, зьман wан һатә бьр'ин,
Бь тьрс у хоф wa фькьрин:
— Кö нав wанда һәйә мере wa,
Бьзанбә жь Мәләк те qәда.
Әwe бинә к'ока мера,
П'акә әм һәр'ьи малед xwә.
Wи ә'мр кьрә сәр ордие,
Кö дһа wьр әгләнәбьн,
Зу бькьн пар'а вәгәр'ьн.
Бь тьрс у хоф п'адше дәщал,
П'ор' у п'ошман вәгәр'ийа мал.
Пер'а дәнг дьне һьлани,
Кö wьр Гöргане Зиндани
Шиш мәрт'алер'а дәрани.

ФӘСЛА СЬСИЙА

Жь пьш ч'йа дәрк'әт тә'ва гәш.
Пер'а к'әнийан сосьн, бьнәвш,
Ч'әм дькьр хöшин һедика,
Бу wитә-wита ч'ьвика,
Баск вәкьрьн мьнмьника
Жь нава гöнд к'ьшийа кәри,
Wәк бәләда — пешие нери,
Кәвани чунә qьршька,

Ду ћьлк'ьшийа жь көч'ька.
Ћат чәлқина мәшка к'өрда,
Зәрийа т'әмәзи гьредан,
Ноли ћорийа ћьлдан мьсин,
Бәрбь кание р'әф-р'әф львин...
Хут we дәме жь нава гөнд
Дәрк'әт Гөргане бәжнбльнд.
Дьле wида көла хәдәр —
Бәнгзе Дилбәре т'ьме ль бәр,
Ле хайинти, дәлк'е п'адша
Әw авитнә дәwле аша
У әw к'әтә нав фькред к'ур,
Жь мале дур, Дилбәре дур.
У әw вьра дуз к'әтә р'е,
Р'йа кө дьчу бәрбь Щьзире,
Дәрбазбу жь чәнд нәwала
У ћатә бәстәкә вала.
Дит кө навда гөндие гәwдә.
Мәр'а тәр'ьки ћьлдьдә
Бь сәмт ль бьн гьра дьхә,
Сәре зәвие дадьхә,
К'ефа xwә зәвие ав дьдә.
Гөрган вьр зәндәгьрти ма,
Wи т'ө щара ә'щеба wa
Нә заньбу, нә дитьбу
Ћедика незики wи бу,
Сьлав дае, сьлав вәгьрт.
Гөрган иди вьр xwә нәгьрт,

Готе:— Чь э'щебэ бра?...
Гӧнди бьи левада к'эниjа,
Гот:— Эв э'щеб нэ гьранэ,
Эва п'еше мэ — гӧндиjанэ.
Э'щеба гьран, а эwэ.
Кӧ wьр Гӧргане Зиндани
Ћьлдайэ шиша ћ'эсьни,
Мэрт'алер'а р'аст дэрани!
Эва бэр we пэ'ри нанэ...
Qэwат-qэwата Гӧрганэ.
— Э,— гот,— qӧрба, эзьм Гӧрган....
Гот:— Ӧсанэ, wэрэ ћ'эjран,
Сьдqе мьи ӧса дьхwэзэ
Эз бре ч'ук, тӧ е мэзьи.
Наве мьи жи Гьргӧћезэ,
Эз ве фезе, jан we фезе
Гьра ћэвдӧ дьгӧћезьм.
Вэдькьм вьр эз р'jа аве
Ль сэр баг'ча, ль сэр зэвпе.
Ле ирода эм бьранэ
Дэсте мьи дэсте тэр'анэ.
Эз тэр'амэ, к'ӧда ћэр'и.
Jан вьр, jане р'есэфэри.
Гӧрган дэрде хwэ жер'а гот,
Дэрд дьле Гьргӧћез дьсот.
Ћэрдӧ р'абун у к'этьнэ р'е.
Р'jа кӧ дьчу бэрбь Щьзире.
Кӧ р'е кӧрткьи нава дэште,

Р'ева әw к'әтнә cohбәте
У дәрбаз бун дәшт у бани,
Ч'йае бльнд, h'әзар кани.
Ле ньшкева wан т'әг'минкьр,
Йәки гәwдә, к'ьнщә зьвьр.
We нава к'олед ноqьтке
Xwәр'а дайә пәй к'ewришке,
We дьгьрә, т'имар дькә
У щаркә дьне бәрдьдә,
У дьдә пәй, дәст даве п'йа,
К'ewришк нав дәстда дьп'ьртийа.
У we h'әвт бәраше аша,
Ноли h'әвт зьнаре т'уша
Льнге xwәва гьредайә,
Wи нә мьнәтә. Т'ьре байә,
Те у бь зор чьрqас дькә,
Т'оз у думане р'адькә.
Гӧрган вьр зәндәгьрти ма.
Wи т'ӧ щара шьпука wa
Нә заньбу, нә дитьбу,
Hедика незики wи бу,
Сьлав дае. сьлав вәгьрт,
Гӧрган иди вьр xwә нәгьрт,
Гот:— Әв чь шьпукә, бьра?...
Әw бьн левада wи к'эниjа
Гот:— Әв шьпук нә гьранә,
Әва п'еше мәйи зуданә.
Әм щарна дьк'эвьнә qаше

Йан ве т'уше, йан we т'уше,
Һ'этани кӧ р'о дьчэ ава.
Чьма ньзани, малава,
Шьпука мэзьн, а эwэ,
Кӧ wьр Гӧрган Зиндани
Ньлдайэ шиша һ'эсьни
У полар'а р'аст дэрани?...
Эва бэр we пэ'ри нанэ,
Qэwат — qэwата Гӧрганэ.
Гӧрган вьра к'ур фькьри,
Гот:— Wэйле мьн малхьраби!...
Эз т'ӧнэмэ, ле наве мьн,
Нэбежи, һэр щийа дьзаньн.
— Э,— гот,— qӧрба, эзьм Гӧрган.
Гот:— Ӧсанэ wэрэ, һ'эйран,
Сьдqе мьн ӧса дьхwэзэ
Эз бре ч'ук, тӧ е мэзьн.
Наве мьн жи Т'ернэбэзэ
Бе бэз мэри бе мэрэзэ.
Сьба дьбиньм т'ьвдире
У вьр дэртемэ неч'ире.
We дьгрьм, дьбьмэ мал,
У дьдмэ мэрве беһ'ал.
Ле ирода эм бранэ,
Дэсте мьн дэсте wэр'анэ.
Гӧрган дэрде хwэ жер'а гот,
Дэрд дьле Т'ернэбэз дьсот,
Һэрсе р'абун у к'этьнэ р'е,

Р'йа кӧ дьчу бәрбь Щьзире.
Кӧ р'е кӧрткьн нава дәште
Р'ева әw к'әтән соһбәте.
У дәрбаз бун дәшт у бани,
Ч'йае бльнд, һ'әзар кани
У дьбиньн әw ньшкева
Ч'әм дьк'ьшә пешийа wана,
Нава ч'әм йәки беһ'удә
Сәкьнийә, зьнаргәwдә,
Ч'әм педа һ'уфи хwә дькә,
Пер'а жи ньфьр'а дькә.
— Гьдино, т'ина бьә'щим!...
Гӧрган вьр зәндәгьрти ма
Wи т'ӧ щара э'щеба wa
Нә заньбу, нә бина бу,
Һедика незики wи бу,
Гот:— Әв чь шьпукә, бра?
Әw бьн левада wи к'әнийа
Гот:— Э... хорте дьненәди.
Те к'ьвше, шьпука гәнди
Тә нәдитйә, әв п'еше мәйә.
Ч'әм дьк'ьшә, ч'әм — т'ӧнәйә.
Мьнр'а дьбежьн Т'ернәхар —
Нә т'ер ав хар, нә т'ер нан хар.
А әwә шьпука гьран,
Кӧ wьр Гӧрган п'әләwан
Һьлдайә шиша һ'әсьни
У мәрт'ала пола хьстйә,

Шиш wи алир'а дәрхьстийә...
— Э,— гот,— qөрба, әзьм Гөрган!..
Гот:— Өсанә, wәрә, h'әйран,
Тө мьн вьра нәкә газьн,
Әз бре ч'ук, тө е мәзьн.
Ле ирода әм бранә,
Дәсте мьн дәсте wәр'анә.
Гөрган дәрде xwә жер'а гот,
Дәрд дьле Т'ернәхар дьсот...
Hәрчар р'абун у к'әтнә р'е,
Р'йа кө дьчу бәрбь Щьзире,
Wәки бь лава, йан бь зоре
Жь к'оч'ке дәриньн Дилбәре.
Биньн щие дьне пәйакьн,
Дьле Гөрган ль we шакьн.
Кө р'е көрткьи нава дәште
Р'ева әw к'әтнә cohбәте
У дәрбазбун дәшт у бани,
Ч'йае бльнд, h'әзар кани.
Тә'ве hәр щийа дьqжьланд
У бин ль wана дьч'ьканд.
У әw дьбиньн ньшкева
Йәки бәр qәйе wәк сә'ва
We hy дькә у п'усе сар
Сәр qәйеда жорда те хар,
Гоше qәйе зәмбәлика
Hәв гьртьнә, wәк нәйнька
Дьбьрьqьи h'әзар awaз,

Т'ьре навда дöр'-лале хас,
Гöрган вьр зəндəгьрти ма,
Wи т'ё щара э'щеба wa
Нə заньбу, нə бина бу,
Ћедика незики wи бу
Гот:— əв чь шьпукə, бра?...
Əw бьн левада wи к'əнийа,
Гот:— Э... хорте дьненəди,
Те к'ьвше, шьпука гəнди
Тə нəдитйə. А əwə шьпук,
Кö п'адша бəр дьбьн п'əпук.
Шьпук əwə, тö ньзани,
Кö wьр Гöргане Зиндани
Ћьлдайə шиша ћ'əсьни
У мəрт'ала пола хьстйə
Шиш алие дьнр'а дəрхьстийə.
Əва бəр we пə'ри нанə,
Шьпук шьпука Гöрганə.
Мьнр'а дьбежьн Сьмелп'ус —
Əз хəниме мəрьве ч'ькус,
Кö əз ћукмə нава ћəwe,
Дəрбəкер'а звьстан те.
Бəрф дьбарə, сöр' у сəрма
Wəрдьгьрьн ч'йа у банийа,
Зар'о ћьлдьдьн хьзəка,
Дьлизьн, дькьн ћ'əнəка,
Дьщəмьдьн гöћ у печ'и,
Ле кəсəк наћелə wи щи,

К'ӧ дьщьвьн, к'ӧ т'оп дьбьн,
Нав бәрфеда гӧлол дьбьн.
— Э...— гот,— qӧрба, әзьм Гӧрган
Гот — Ӧсанә, wәрә h'әйран,
Бьра h'әму пе бьh'әсьн,
Әз бре ч'ук, тӧ е мәзьн,
У ирода әм бьранә
Дәсте мьн дәсте wәр'анә
Гӧрган дәрде xwә жер'а гот,
Дәрд дьле Сьмелп'ус сот.
Hәрпенщ р'абун у к'әтнә р'е.
Р'йа кӧ дьчу бәрб Щьзире,
Wәки бь лава, йан бь зоре
Жь к'оч'ке дәриньн Дилбәре
Биньн щие дьне пәйакьн
Дьле Гӧрган зәрие шакьн
Кӧ р'е кӧрткьн нава дәште
Р'ева әw к'әтьнә cohбәте
У дәрбазбун дәшт у бани
Ч'йае бльнд, h'әзар кани.
У дьбиньн, we хортәки
П'ала xwә дайә дарәке,
Блур ль сәр леве нарин,
We ле дьхә, дькә гӧжин
Ӧса назьк, ӧса дәлал,
Mqам жь бьн печ'ие к'әмал
Дәртен, wәки дьл дьh'әлә,
Мәрьв лаптә xwә бир дькә

У дьчә дьнекә дьне,
Кӧ зӧлм у тьрс нәк'әтьне.
Хорт ле дьхьст у чарнькал
Ч'ьвик, к'ewришк, каре хәзал,
Кӧлилк, кәвьр, һ'әта т'асе
Бәр к'әтьбунә р'әqасе.
Гӧрган вьр зәндәгьрти ма...
Wи т'ӧ щара ә'щеба wa
Нә заньбу, нә дитьбу,
Һедика незики wи бу,
Гот:— Әw чь шьпукә бра?...
Әw бьн левада wи к'әнийа,
Гот:— Э... хорте дьненәди,
Те к'ьвше шьпука гәнди
Тә нәдитйә. А әwә шьпук,
Кӧ п'адша бәр дьбьн п'әпук.
Шьпук әwә, тӧ ньзани,
Кӧ wьр Гӧргане Зиндани
Һьлдайә шиша һ'әсьни
У мәрт'ала пола хьстийә,
Шиш алиие дьнер'а дәрхьстйә.
Әва бәр we пә'ри нанә,
Шьпук шьпука Гӧрганә.
Мьнр'а дьбежьн Бьлурван,—
Щарна гаван, щарна шьван.
Әз әwләде ви к'әwшәни.
Ч'ьвик, хәзал сәр мьн бәни.
— Э,— гот,— qӧрба, әзьм Гӧрган!

Гот:— Öсанә, wәрә, һ'әйран,
Бьра һ'әму пе бьһ'әсьн,
Әз бре ч'ук, тö е мәзьн.
У ирода әм бранә,
Дәсте мьн дәсте wәр'анә.
Гörган дәрде хwә жер'а гот,—
Дәрд дьле Бьлурван дьсот.
Һәр шәш р'абун у к'әтнә р'е,
Р'йа кö дьчу бәрбь Щьзире,
Wәки бь лава, йан бь зоре
Жь к'оч'ке дәриньн Дилбәре,
Биньн щие дьне пәйакьн,
Дьле Гörган зәрие шакьн.
Кö р'е кörткьн нава дәштә,
Р'ева әw к'әтнә cohбәте
У дәрбазбун дәшт у бани,
Ч'йае бльнд, һ'әзар кани,
Ньшкева йәк ль wан qур'ийа,
Дитьн we хортәки тәлйан
Зу дьмәшә, дайә пәйа wан.
Әw сәкьнин, дитьн we хорт
Һатә незик у wанр'а гот:
— Сәлам wәр'а, гәли бра.
Зуда һивийа wәмә вьра,
У тә Гörган, тә Гьргöhез,
Тә Сьмелп'ус, тә Т'ернәбәз,
Тә Т'ернәхар, тә Бьлурван,
Wә чь готйә — мьнва э'йан.

Мьнр'а дьбежьн Гöһсәкьр,
Қ'е кö чь гот, чь қьсәкьр,
К'е дьзикьр, хьрабикьр,
Бöг'дан авит у дәрәwкьр
Әз дьбьһем пер'а-пер'а,
Бәлу дькьм дәлқ' у шәр'а.
Һун шәш бьра, әз е һ'әвта
Әме алт'кьн һ'әму қәда.
У Дилбәра левә ле нош,
Қö һивийа Гöрганә шәв-р'ож,
Биньн бь шайи пәйакьн,
Дьле Гöрган зәрие шакьн.
Һәр һ'әвт бра зу к'әтнә р'е,
Р'йа кö дьчу бәрбь Щьзире,
Дәрбазбун жь гönд у зома,
Меше сьх у гәләк ч'әма
У р'ожәке бәрэваре
Сәр шәһәрда һатнә харе....
Дәнг бәла бу һ'әму алийа,
Т'әлал нав сука дьқур'ийан.
Қö һат Гöрган, кö һат Гöрган!...
Тьрса к'е п'адше дәщал
П'ор' у п'ошман вәгәр'ийа мал.
Wи нәһишт, кö малwерани
Сәр wанда бе, ноли тәни.
У әw бьгәр'ьн сәрбәржер
Р'оке бьрчи у р'оке т'ер.
Қ'уча т'оп бун к'оме мәрийа

У дан п'әйе ә'фате хwә.
Дәф у зöр'нә һатнә орт'е,
Говәнд гьртьн qиз у хорта.
Бу шайа ноли дә'wата.
У әw бә'с гьһишт Мәләк,
Дилбәра wийә ч'ә'вбәләк.
Дилбәр шабу. П'адша Мәләк,
Т'ьре дьле wик'әг тирәк,
Чawа qиза wи — дәлали
Гöрганр'а бьбә бәрмали,
Бьбә бука пира хизан
Әwа п'ьнти, әwа нәзан?...
Ле qәwле wи?... Qәwле п'адша
Дьзьвьр'ә wәк кәвре аша...
Wи һедика готә Wәзир
— Зу бьбинә ч'ар у т'ьвдир.
Иро Гöрган, һәвалед wи
Әwед к'әсиб, әwед гöнди,
От'ахәкеда щи бькә,
Сьбе нанәки зор р'асткә,
Бьра мер бен һ'әму к'ома.
У бьра мә нәкьн лома...
Бьбиньн, кö сианәта wан
Әм дьгьрьн. Ле тö бьзан,
Әзе wан текьмә т'әле,
Кö хьрабтьрбә жь кöле,
У гор'е wанар'а сазкьм,
Йаха хwә жь wан хьлазкьм.

Wəзир һеди р'абу жь щи,
Һьлда ə'бə, һьлда т'ьзби,
Бь хöламава дəрк'ət дəр,
Анин меванед демqəмəр.
От'ахакеда щикьрьн,
Э'зət, qöльх wанр'а кьрьн
Т'əмамə ша, т'ək Гöһсəкьр
We эваре qət дəйнəкьр.
Т'ək wəхта əw ман т'əне,
Готə Гöрган, wəки к'əне
Wəзир ль wи qət хаш нəһат,—
We бежə, кö wə'дə һат....
Сьбе, кö тə'ве нəдир да,
Шəһəр т'əмам р'абу сəр п'ийа,
Р'абун öса жи һ'əвт бра,
Т'əлал нава шəһəр бəзин
Бь дəнге зиз кьрьн гази:
— Иро п'адше мəйи к'əмал
Бой Гöргане мəйи дəлал
Вəкьрйə херəтханə...
Т'ьжи гоштə, т'ьжи нанə...
Бьра гьрəгьре шəһəр
Т'əмам р'абьн у бенə сəр.
Щаһьл һьлшйан у кал һьлшйан,
Һатьнə сəр сьвра п'адше,
Кö бьбиньн Гöргане че.
П'адшə, wəзир хут we дəме,
Һат р'уньштьн сəре сьвре.

Ду wанар'а дәрк'әт Гӧрган,
У Гьргӧhез, у Т'ернәбәз.
У Т'ернәхар, у Сьмелп'ус,
У Бьлурван у Гӧhсәкьр.
Wана ль сьвре мезәкьр —
Жоре п'адша, р'әх wи wәзир,
Феза гьрәгьра — qази.
Ду wанар'а чьл п'әләwан
Дәст xwә hьлдан, р'аhьштьи иан,
Жере р'уньшт к'ома Гӧрган
У Т'ернәхар вьр фькьри:
— Нане п'адше нәк'әсьри
Ль щаньке мьн h'әлалә,
Дӧ лоq ль нава сьние да,
Р'әqин бьне сьние ани
У гот:— П'адша, әз бәни,
Дьбә hәбуна тә т'ӧнә?
Меван бьрчи р'уньштьнә...
Әw бона кӧрие дьрана,
Ле нә кӧ нане мевана...
П'адше гот ситьле биньи
Ль бәр wи беh'удә дайньн.
Дӧ хӧлама ситьл hьлдан
У пер'а жи дәh шәшә нан
Анин, данин бәр Т'ернәхар,
Кӧ зәнде wи wәк qотә дар.
Т'ернәхар xwә пешда да
Пе се шәш нан чәнд лоq леда

Р'әдин жь бьне we ани,
У әw xwәр'а кьрә мә'ни.
Гот:— Ло, мала wә хьраббә,
П'адша, qөрба, awa набә.
Әв бона көрие дьрана.
Ле нә кө нане мевана.
П'адша гот:— ситьла р'езкьн,
У зу wи нәп'аки кәр'кьн.
У хөлама бае бәзе
Ситьл ду hәв данә р'езе,
У р'ахьстьн нане ләwаш,
Пәнире к'өрдайи xwәш.
У Т'ернәхаре нәт'әwат,
Т'әзә сьрийа wи вьра hат —
Валакьр ситьл ду hәв,
П'адша, wәзир дәве wан жәв
Дьньhер'ин зәндәгьрти
Ә'щеба дьне нәдити,
Кө wи беh'удә ноли зийа,
Донздәh ситьл гоште пәза
У бист шәш нан h'уфи xwәкьр,
Бади чәqьлмаст сәрдакьр,
Бада сьмеле xwәйә р'әш,
Щи сәкьни wәк дәqе бәш
У готә wи:— П'адша, qөрба,
Әм hатьнә пәй бука xwә....
Вьр т'ьре тирәкә бәрк'
Qөлкьр дьле п'адша Мәләк.

Wи ч'э'ве хwэ wэзир qörпанд
Паше гьли ле вэгэр'анд:
— Ћэла ћун меваньи, qörба.
Нэ döсьба, нэ сесьба,
Чэнд р'ожа мэ молэткьи,
Эме ћэла wэ хэлаткьи.
Паше we бе сьрийа буке:
Хwэ бук нэбу р'эзе суке?...
К'ома Гörган вьр р'абу п'йа,
Wэзир зу да пешийа wана,
Эw бьрнэ от'аха башqэ,
Т'эк дэрик ле, бе р'эwaqэ,
Бан, диwаре we т'эв ћ'эсьн.
Теда данин ћ'эвт щие мэзьн.
Дэри сэр wана к'ип дадан,
Ћэр ћ'эвт бра нав weда ман.
Сэд йэк э'рэба дар анин,
Кьрьн к'урэ дора хани.
Wэхта иди р'о чу ава,
Ћеди ћат бина кэзэба,
Дэргэвана дэргэ дада,
Т'элала зор дэфе хьстьн,
Кэванийа ч'ьра вехьстьн,
Нане шиве да бэр зар'а
Нвин р'ахьст малхwe хwэр'а,
Дэрк'этьн лэwанде шэве.
Щьзир педа к'этэ хэwe,
П'адша у wэзир тэлэ-тэл,

Ноли дьза, мьр'уз зэ'ф тэ'л
Ћатнэ дора хание Гёрган,
Хёром гића ћеди ћьлдан
У агьр бэри дара дан.
Алава гёр' зу қёлоз бу
У шэвер'а дэ'w у доз бу.
У вьр от'аха ћ'эсьни,
Wэк тэндуре зу сьнщьри,
Ћ'ьшйар бун теда ћ'эвт бра,
Дитьн эw э'щеба гьран,
Wана Сьмелп'ус кьр гази,
Қё ћ'ёнёре xwэ нишандэ,
Йан на, ћ'эмуйе бьбнэ к'ози.
Wи р'аћиштьн чэнд тэвьзи,
Гот:— Бэнде wa чьма сьстбуйэ,
Бьсэкьньн, ћэла зуйэ.
Жь сэрме иди xwэва чумэ,
Анщах ћьнэки гэрм бумэ.
— Бэсэ тё xwэ пашда бьди,
Зу бькэ, Сьмелп'ус, гьди!...
Иди мэ те зор бина к'ьз,
К'ьзе кё те жь мала дьз.
Гот:— Гёне wэ ль стуйе wэбэ,
Бьра жь мьн газьн нэбэ...
Wи ћукьрэ бане жоре
У р'эхдэри, у ль доре,
Бан қьша гьрт. Сёр' у сэрме
Лувэндэ wан, дэwca гэрме.

Wана льһ'еф хwə п'ечандьн
Һ'эта сьбе р'ьщьфандьн.
Wəхта р'оһьлат гəщ век'эт
У тə'ва сор һеди дəрк'эт.
П'энще хwə һəweда wərда
У р'ьжандə һ'эму э'рда,
Wəзир пенщ-шəш хӧлам һьлдан,
Һатьн бал от'аха Гӧрган,
Кӧ дəре от'ахе вəкьн,
Һəст-п'эсте wан зу т'эмьзкьн,
Wəки нəбиньн бьнəли,
П'адше ль wан кьр хайинти.
Wəхта wана дəри вəкьр,
Э'щеба гьран мезəкьр...
Һəр һ'эвт бра сəр деме хwə,
Сəр бəнгзе хwə, сəр qаме хwə.
Wан данə һəв хош у беш,
Дьле wəзир т'ьжи кӧл-эш.
Һ'эвт бра һəма wи чахи
Зу дəрк'этьн жь от'ахе,
Нав шəһərда хwəр'а гəр'йан,
Чунə щəм һосте Гӧрган,
Һоста əw дит, пер'а ша бу,
Дəнг һ'ədадхане бəла бу:
Йəки һьлда т'эхте фьрə,
Тəвшое туж у мqарə.
Т'ər'аштьн щахе э'рəбе,
Е дьн qазнахе т'экəре

Фәсал р'асткьр ль бәр к'уре,
Йәки мьхе нала т'опкьр,
Йәки гисне щота зопкьр.
Йәки чекьр зьрза дери,
Гӧрган зу чедькьр сӧр'ии.
У һ'әтани р'о дагәр'ийа
Хәбат дәст һостада нәма.
Хут we дәме гот Гӧсәкьр:
— Чь п'адше гот, мьн т'әв сәкьр,
We ишәв щие мә дайньн
От'ахәкә хәwләйә дьн.
Ава аша бәри сәрдьн,
Кӧ әм теда бьхәньфьн....
Нha wәрьн һун ве щаре
Әме xwә бькьн чь ч'аре?...
Т'ернәхар гот:— пәй, бәйтйо,
Нә наве тәбә, нә тӧйо...
П'адше мәйи беамьнә,
Ве щаре жи сьрйа мьнэ.
Т'ернәхар ч'әма дьч'ькинә,
Ава аша, we бьминә?
Бьра әw бәр фәне xwә бьн,
Әм жи we һаж йа xwә һәбьн.
Сьбе әwe п'ор-п'осидә
Диса мә жь от'ахе бәрдә.
Әм нha һәр'ьнә диwane,
П'адше нәвежә, әw к'ане?...
Әм гьлие xwә биньи р'уки

У же бькьи дә'wа буке.
К'ома бра зу вәгәр'йан,
Бәр диwана п'адше щьвийан,
Qәста кә'тьи мьслә'те,
Чька жь п'адше чь дәрте.
П'адша hерс готә хӧлама,
Кӧ нан дайньи бәр мевана.
Диса ноли р'ожа бәре
Т'ернәхар hат дора сьвре.
У хӧлама бае, бәзе
Ситьл р'әх hәв данә р'езе,
Wи валакьр ситьл ду hәв.
П'адша, wәзир дәве wан жәв,
Дьньhер'ин зәндәгьрти
Ә'щеба дьне нәдити,
Кӧ wи беh'удә ноли зийа
Донздәh ситьл гоште пәза
У бист шәш нан h'уфи хwәкьр,
Бади чәqьлмаст сәрдакьр.
Бада сьмеле хwәйә р'әш,
Щи сәкьни wәк дәqе бәш.
У готә wи:— П'адша qӧрба,
Әм hатьнә пәй бука хwә...
Вьр т'ьре тирәкә бәрк'
Qӧлкьр дьле п'адша Мәләк.
Wи диса фән меван хапанд
У гьлие hан ле вәгәр'анд:
— Qӧрба, хwә hун нә нәзаньн?...

Вьра һәла һун меванын...
Һ'әвт р'ожа һуне моләткын,
Әме һәла wа хәлаткын.
Паше we бе сырйа буке,
Хwә бук нәбу р'әзе суке?...
У wи ду һәв данә р'езе —
Чь лазьмә бой щьһезе
Qиза wийә нав у нәдәр —
Хwә we бе п'ар дәрнахә дәр?
Гьлие wана гәләк к'ьшанд,
Хәwа шәве wан дьqöсанд.
Wәхта диwан wьр бәлабу,
Wи ч'э'в кьрә wәзире хwә,
Кö бьдә пешийа мевана,—
Вәр'екә һәрәма wана.
К'ома Гörган вьр р'абу п'йа,
Wәзир зу да пешийа wана,
Әw бьрнә от'аха башqә,
Т'әк дәрик ле, бе р'әwaqә.
От'ах нолани ч'э'ла нан,
Теда дани һ'әвт щи бой wан.
Дәри сәр wана к'ип дадан,
Һәр һ'әвт бра нав wеда ман.
Wәхта бангда дике шәве,
Һәр һ'әвт бра к'этьн хәwe.
Һеди һат бина кәзәба.
Т'әк дьһат дәнге ләwанда,
Wәзир хölама э'мьркьр,

Дәwле аве сәр wан вәкьр.
Фьтьл да хwә ноли р'увийа
У һат к'этә нава щие хwә.
Аве да бьн щие һ'әвт бра
У әw р'абунә сәр п'ие хwә.
Ль Т'ернәхар ньһер'ин,
Гот:— нишандә, тӧ чь мери!...
Wи дәве хwә да бәр дәwле
Һьлч'андә хwә ава щәwе,
Wи щәw ӧса дьмьч'ьqанд,
Дьлопә ав нәдьр'ьжанд.
Wәхта р'оһьлат гәш век'әт
У тә'ва сор һеди дәрк'әт,
П'әнще хwә һәweда wәрда
У р'ьжандә һ'әму ә'рда,
Wәзир пенщ-шәш хӧлам һьлдан,
Һатьнә бал от'аха Гӧрган,
Қӧ мәйт'е wана к'әфәнкьн
У кәр'ә-кәр' бьбьн ч'ә'лкьн.
Wәхта wәзир дәри вәкьр,—
Ә'щеба гьран мезәкьр....
Һәр һ'әвт бра сәр дәме хwә,
Сәр бәнгзе хwә, сәр qаме хwә...
Бьра да wәзир хош у беш,
Дьле wәзир т'ьжи кӧл-эш,
Һ'әвт бра һәма wи чахи
Зу дәрк'этьн жь от'ахе.
Нав шәһәрда хwәр'а гәр'йан,

Чунә щәм һосте Гөрган.
Һоста әw дит пер'а ша бу,
Дәнг һ'әдадхане бәла бу.
Йәки к'ура агьр дада,
Йәки һ'әсьн соркьр, леда
У хьзмәта һ'әму гөндийа
Wан хьлазкьр се сәһ'әта.
Хут we дәме гот Гөһсәкьр:
— Чь п'адше гот, мьн т'әв сәкьр.
П'адша, wәзир, qази, ләлә
We жә'ре текьн нав харна мә:
Нһа һун wәрьн, ве щаре
Әме хwә бькьн чь ч'аре?...
Бьлурван гот: то, Гөһсәкьр,
Нһа сьрийа мьнә, шькьр.
Wәхта wан бәр мә нан данин,
Һун дәст нәдьне, һ'этани
Әз бьлура хwә дәрнәхьм,
Wьра мqама ле нәхьм.
К'ома бра зу вәгәр'йан
Бәр диwана п'адше щьвийан,
Qәста к'этьн мьсьлә'те,
Чька жь п'адше чь дәрте.
П'адша зу готә хөлама,
Кө нан дайиньн бәр мевана,
Маqул р'уньштьн дора сьвре,
Хөлама харьн анин бь сьре.
Болма әwльн дан бәр п'адше

Йа гьрәгьра һат паше,
Ле к'өтасие йа һ'әвт бра,
Кө кәр' р'уньштьбун wьра
Бында бьрьищ, сәр we qәли
Мьрьна хайин нав һәр пә'ри.
П'адша һәмин бәр фәне xwә,
Xwәгөман нане xwә дьxwәр.
Бьлурване че we дәме
Бьлур дәрхьст жь бәр пьште
У луванде qәйде нерийа,
Т'ьре ә'рд, ә'зман дьзерийа.
Диwан wьр к'этә һ'әwасе,
Паше һат qәйде р'әqасе.
Бьлуре һәй дьгөжанде,
Гьрәгьр к'этнә говәнде.
П'адша к'этә сәрговәнде,
Дәзмал п'еч'а дора зәнде
Ч'әп ледьхьст, р'аст ледьхьст,
Т'ьре һ'әйфа xwә дәрдьхьст.
Ль сәр сьвре болмә у нан
Һеди-һеди жь щи ләqйан,
Ед жә'р теда чун алие дьн,
Ед т'әмьз һатьн бәр Гөрган.
Бьлурван бра нһер'и,
Зу дәнге бьлуре бьр'и,
Ч'ә'в кьрә wан — хәма мәкьн,
Нан бьхөн, болма валакьн.
Wәхта wана нане xwә xwәр,

Ӏ'әвт мер пеш wана тәнгәзар,
Нава хwә гьртьн у зерйан
У бунә мәйт', ль э'рде ман.
Wәзир ль п'адше иӀер'и,
Ноли жьжуе ль бьн дьр'и,
П'адше авьр' данә wәзир,
Кӧ wан т'әр'ьби әw т'ьвдир,
Ле сӧр'а хwә диӀар нәкьр,
Т'әне гот: „Хӧде ӧса кьр!..“
Ӏ'әвт мәйт' анин к'әфәнкьрьн,
We р'оже бьрьн ч'э'лкьрьн....
Сьбәтьре, бре әвин
Wәхта р'абун жь хәwа ширьи,
Сәр ч'э'ве хwә т'әзә шуштьн,
Дора qәwатие р'уньштьн,
Хут we дәме гот ГӧӀсәкьр:
— Чь п'адше гот, мьн т'әв сәкьр.
Ӏәма хут ль бәр дәргә
К'оланә ч'э'ләкә фьрә.
У кӧлаве хӧр'ьстани
Ль сәр we ч'э'ле р'ахьсти.
Пьш дәргәва чьл п'әләwан,
Дәстда мәрт'ал, ньзе гьран
Ӏивийа мәнә, ноли гӧра.
Wәхта, кӧ әм Ӏәр'нә wьра,
Wәзире бе пешийа мә,
Сәр кӧлевр'а әм дәрбазбьи.
У жорда ч'э'леда харбьн,

П'әләwан жорда мезәкьн
У we лә'зе мә хәзакьн.
Т'әмийа мьн wә, әз чawa дьчьм,
Ћун ћ'әму дьднә пәй мьн.
Ле ћун жи ҏ'ьнд ћаж xwә ћәбьн,
Ч'әка дәсте xwә бәрнәдьн.
Гөрган ћьлда шур у мәрт'ал,
Гьргöћез — мәр'а xwә дәлал,
Тернәбәз шьдандьн бәраш,
Т'ернәxwәр ћьлда гөрзе баш
Сьмелп'ус — да к'еране кер',
Бьлурван — бьлура сер,
Данә пәй бра Гöћсәкьр,
Кö бәләди ль wан дькьр.
Wәхта дәрк'этьн мәйдане,
Wәзир wанава ћат хане.
Ноли р'увийа бь фелбази
Ль ћ'әвт бра кьрә гази:
— Ћун хер ћатьнә, меред че!
Wәрьн әм ћәр'нә диwане!
П'адше нћа сьвре р'асткә
У we wә ћ'әмуйа хәлаткә.
Щьћезе Дилбәре баркьн
У we ћьлдьн иро сйаркьн.
Кö әw ћатьнә бал кöлав,
Wәзире кьни дәлк'-долав,
Кьр кö wьра xwә әгләкә,
Бь синче гöр'и мезәкә:

Чawa бра бәр we т'әле
Сәр сери дьк'әвьн ч'э'ле.
Ле Гöhсәкьр ль пъштеда
Пе навмьле wәзир дә'фда,
Әw гöлол бу ль сәр кöлав,
Пер'а к'ətə ч'э'ла хöнав.
Бу h'әйтәhол у hәwарзә...
Бу qир'ə-qир', шин у гьри...
Qәwаз львин, хöлам р'әвин,
Кö зу бькьн wәрьс биньн
Wәзир жь ч'э'ле дәриньн.
Ле Гьргöhез зу мәр' hьлда
Бьн диwаре диwане да,
Ани ль сәр ч'э'ле р'окьр,
Ль бәр бра р'йа дуз вәкьр.
П'адша готə п'әлəwана,
Кö hат иди сьрийа wана.
Әw дәрк'этьн мәйдана шер'
Дəстада гöрз у шуре кер'
У р'ьмед чардə мовьки.
Hәр йəки qаси дewəки,
У дəст шәр' бу, шәр'е гьран,
Вьра р'абу hерса Гöрган,
Әw пешда hат ноли шера
У бәре xwə да h'әвт мера.
Әw ль диwер hасекьр,
Мәйт'е wана ə'рде р'езкьр.
Гьргöhез пе мәр'а гöман

Дәрбәкер'а h'әвт п'әләwан,
Пер'а жи ә'рде бын п'е wан
Ньлдьқшандә нава ә'зман,
Әw бунә мәйт' у wьра ман.
Т'ернәбәз ньлда h'әвт бәраш,
К'әтә нав wан wәк дәqе р'әш.—
H'әвт жи wьра к'әтын нәh'ьш.
Т'ернәхар пе гөрзе гьран
Мала h'әвта жи кьр weран.
Сьмелп'ус дәрк'әтә р'уки
Бь зәг'ми xwә әwи hукьр,
У hәр дәра вьр qьша сар
Сәр мәрийада жорда hат хар.
H'әвт п'әләwан зу qәр'ьмин,
Жь мәйт'а иди ә'рд h'әр'ьми.
Вьра hат сьрйа бьлурван,—
Wи бьлуре хьст-пенщ п'әләwан
Ль бәр wи к'әтын р'әqасе,
H'әта чун сьвдәра hасе,
Гөрган, Гьргöhез, Т'ернәбәз
Мәйт'е wан жи р'езкьрын ләз.
У даданә п'адше, qази,
Кö вьрда, weда дьбәзин,
Гөрган гөрзе xwә зор бакьр,
Сәре wан щә'ньме шакьр.
У дак'әтә к'оч'ка р'әнгин,
К'ö Дилбәра wийә әвин
Пьш h'әвт дәрие к'ьлтикьри

Р'уньштьбу у дьгьри.
Wи пе сәлфа шуре пола
Бь бае xwә к'ьлита да,
К'лит зьрзава дьфьр'ин.
Ль бәр wи вәдьбун дәри.
Wәхта Дилбәре Гөрган дит,
Дәзмала шьл wеда авит,
Xwә авитә h'әмеза хорт,
Кө мөh'бәте дьл ле дьсот.
Гөрган гьрт дәсте Дилбәре,
Һеди дәрк'әт жь сьвдәре,
Һатьн нава к'ома бра,
Бәре xwә дан мала һоста.
Гөрган дйа xwә жи дит, ани
У да wейа әw мьзгини.
Wьра т'әзә дә'wат кьрьн,
Шәһәр педа xwә шакьрьн.
Һ'әвт р'ож, h'әвт шәва бьлурван
Дьгөжанде бь дьл у щан...
Ль ве фезе, ль we фезе
Мqам ду һәв данә р'езе
У мqаме өса дәлал,
Бәр сах дьбун сьдqе бәдh'ал,
Дьбен бьлур we р'ожеда
Бу h'ьзкьрйа h'әму к'өрда.
Р'ожа h'әйшта Гөрган у де
Xwәр'а һьлдан налбәнде че,
Дилбәра дәлал сйаркьрьн,

3
4
6
9
0
1
3
5
6
8

Qəwм у лезьм хwəр'а бърьн,
Брар'а т'əв чунэ к'əwшəн,
К'ö т'önэ п'адша, фел у фəн.

Ереван 17/VI — 1969 с.

С Ә Р Ә Щ Ә М

	3
Нура зенди	4
Горцстанер'а	6
Ул дизэньм	9
Дэчтэ	10
Гамлет то т'ёцэбын	11
Бец'а барлаш	13
Стэлэ ч памыр	15
Гылэбэл фыр'нйа	16
Гэлнс Ул бэлс	53
Горлэнс Гинстэш	

Дачахе Мрад,

Глава чара

